

A MAGYAR NEMZETI TANÁCS
HIVATALOS NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLATI
STRATÉGIÁJA

2027–2029

2026. októbere

TARTALOM

1. BEVEZETÉS	3
2. LEHETŐSÉGEK	5
2.1. Vajdaság legnépesebb nemzeti kisebbsége a magyar	5
2.2. A nyelvi jogok jelenlegi helyzete Európában	8
2.3. A nyelvi jogok jelenlegi helyzete Szerbiában	10
3. ESÉLYEK ÉS FOLYAMATOK	14
3.1. A Magyar Nemzeti Tanács 2021–2026 közötti időszakra szóló nyelvhasználati stratégiája	14
3.2. A nemzeti kisebbségi jogok érvényesítésére vonatkozó 2026–2029. évi akcióterv	15
3.3. Folyamatok	15
3.3.1. A magyar nyelv használatának jogi és gyakorlati lehetőségei	15
3.3.2. A magyar nyelv hivatalos használatának finanszírozása	17
3.3.3. A vajdasági magyar közösség anyanyelv- és hivatalos nyelvhasználathoz való viszonya	17
4. A VAJDASÁGI MAGYAR NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLAT STRATÉGIÁJÁNAK PRIORITÁSAI	19
4.1. Kutatás és értékelés	20
4.2. Nyelvhasználati jogok és folytonosság	23
4.3. Lehetőségek és cselekvés	31
4.4. Összefoglalás	35
5. PÉNZÜGYI TERVEZÉS	37
6. OPERATÍV FELADATOK	38
7. RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	40
8. A HIVATALOS NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLAT SZERBIAI JOGI KERETE	41
8.1. Jogszabályok, amelyeknek számos rendelkezése megszabja a hivatalos nyelv- és íráshasználatot	41
8.2. Jogszabályok, amelyeknek csak bizonyos rendelkezései rendezik a hivatalos nyelv- és íráshasználatot, illetve idevágó alkotmánybíróági határozatok	42
9. IRODALOM	44
10. JEGYZETEK	47

1. BEVEZETÉS

A magyar nyelv vajdasági jelenléte egyszerre közösségi örökség, mindennapi gyakorlat és jogilag védett érték. Fennmaradása azonban nem tekinthető magától értetődőnek: jövőjét nemcsak beszélőinek száma, hanem az is meghatározza, hogy milyen élethelyzetekben használható, milyen intézményi háttér támogatja, mennyire látható a nyilvánosságban és képes-e alkalmazkodni a társadalmi, technológiai változásokhoz.

A Magyar Nemzeti Tanács 2027–2029 közötti időszakra vonatkozó hivatalos nyelv- és íráshasználati stratégiája (a továbbiakban: Stratégia) abból indul ki, hogy a magyar nyelv jövője a jogok, az intézmények és a közösségi cselekvés összhangján múlik. A jogszabályi keretek nélkülözhetetlenek, de önmagukban nem elegendőek. A nyelvhasználati jog akkor válik valódi lehetőséggé, ha az a közigazgatásban, a közszolgáltatásokban, az oktatásban, a tájékoztatásban, a kultúrában, valamint a fizikai és digitális térben egyaránt ténylegesen érvényesül.

A Stratégia rövid, hároméves időszakot ölel fel, ezért nem vállalkozhat valamennyi hosszú távú nyelvpolitikai feladat megvalósítására. Ugyanakkor több kíván lenni egy egyszerű munkatervnél: célja a korábbi eredmények megőrzése és továbbfejlesztése, a jelenlegi nyelvhasználati helyzet feltárása, valamint a következő, hosszabb időszakra szóló stratégiai tervezés szakmai megalapozása.

A tervezés egyik alapvető kiindulópontja, hogy jelenleg nem áll rendelkezésre teljes körű és rendszeresen frissülő kép a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati szokásairól, valamint a nyelvi jogok tényleges érvényesüléséről. Ezért a Stratégia egyik kiemelt feladata egy átfogó kutatás elvégzése és egy korszerű monitoringrendszer megalapozása.

A kutatás szükségessége ugyanakkor nem jelentheti a már ismert problémák kezelésének elhalasztását. Már a jelen stratégiai időszakban új, konkrét lépésekre van szükség három területen: a magyar nyelv közterületi láthatóságának javításában, a magyar nyelvű elektronikus ügyintézés elérhetővé tételében, valamint a magyarul beszélő rendőrök számának növelésében. Ugyanígy nem szakadhat meg a nyelvhasználati jogsértések kezelése, a megfelelő fordítói és szaknyelvi háttér biztosítása és a közösségi nyelvhasználat támogatása terén megkezdett munka sem.

A Stratégia ezért három egymást kiegészítő pillérre épül: a nyelvhasználati helyzet kutatására és értékelésére; a már bevált programok, jogvédelmi tevékenységek és intézményi együttműködések folytonosságának biztosítására; valamint azokra a halaszthatatlan fejlesztésekre, amelyek rövid távon is erősíthetik a magyar nyelv jelenlétét és használhatóságát.

A stratégiai időszak végére a Tanács nyilvános kutatási eredményekre és elfogadott monitoring-módszertanra épülő képpel rendelkezik a hivatalos nyelvhasználat helyzetéről; valamennyi, a magyar nyelvet teljes területén hivatalos használatban tartó helyi önkormányzatban felmérésre kerülnek a kétnyelvű feliratok; bővül a magyar nyelven elérhető formanyomtatványok és elektronikus szolgáltatások köre; a kutatás eredményei pedig beépülnek a soron következő stratégiába.

A Magyar Nemzeti Tanács meggyőződése, hogy a magyar nyelv jövője a mindennapi használatban, az intézményi jelenlétben és a közösségi összefogásban rejlik. Jelen stratégiával olyan szakmai és intézményi keretek megerősítésére törekszik, amelyek elősegítik a magyar nyelv hivatalos és közösségi használatának további fejlődését. Célja, hogy a magyar nyelv ne csupán jogszabályok által biztosított jogként, hanem a közélet, az oktatás, a közigazgatás, a kultúra és a közösségi élet természetes, látható és hozzáférhető nyelveként legyen jelen, ezáltal hozzájárulva a vajdasági magyar közösség identitásának megerősítéséhez, valamint a következő nemzedékek szülőföldön való boldogulásához.

2. LEHETŐSÉGEK

2.1. Vajdaság legnépesebb nemzeti kisebbsége a magyar

A magyar közösség Vajdaság és egyben a Szerb Köztársaság legnépesebb nemzeti kisebbsége. Történelmi jelenléte, intézményrendszere, kulturális öröksége és településhálózata révén meghatározó szerepet tölt be a tartomány társadalmi és kulturális életében.

A magyar nemzeti közösség tagjai elsősorban Észak-Bácskában, Észak-Bánságban és a Tisza menti településeken élnek nagyobb számban, ugyanakkor Vajdaság szinte valamennyi régiójában jelen vannak kisebb-nagyobb közösségeik. Ennek következtében a magyar nyelv használata nem csupán a magánéletben és a közösségi kapcsolatokban jelenik meg, hanem számos településen a közigazgatás, az igazságszolgáltatás, az oktatás, a tájékoztatás és a kulturális élet területén is.

A 2022. évi népszámlálás adatai szerint Szerbiában 184 442 személy vallotta magát magyar nemzetiségűnek. A közösség lélekszámának csökkenése, a kedvezőtlen demográfiai folyamatok és az elvándorlás ugyanakkor új kihívások elé állítják a magyar nyelv használatának intézményes kereteit is. Különösen fontos ezért, hogy a már megszerzett nyelvi jogok gyakorlati érvényesülése biztosított legyen, és a magyar nyelv továbbra is természetes kommunikációs eszközként maradjon jelen a közélet különböző területein.

1. táblázat: A magyarság lélekszáma és fogyatkozása Vajdaság valamennyi helyi önkormányzatában (1991–2022)

Ssz.	A község, illetve város neve	1991	2002	2011	2022	Fogyatkozás 2011–2022 (%)	Változás 2011–2022
1.	Szabadka	64 277	57 092	50 469	37 200	26,3%	–13 269
2.	Magyarkanizsa	26 862	23 802	21 576	16 740	22,4%	–4836
3.	Topolya	26 185	22 543	19 307	14 599	24,4%	–4708
4.	Zenta	23 281	20 587	18 441	13 590	26,3%	–4851
5.	Óbecse	23 224	20 018	17 309	12 482	27,9%	–4827
6.	Újvidék	20 245	15 687	13 272	9792	26,2%	–3480
7.	Ada	16 625	14 558	12 750	9666	24,2%	–3084
8.	Nagybecskerek	17 264	14 211	12 350	8174	33,8%	–4176
9.	Zombor	15 397	12 386	9874	6539	33,8%	–3335
10.	Temerin	9646	8341	7460	5607	24,8%	–1853
11.	Kishegyes	8452	7546	6486	5174	20,2%	–1312
12.	Nagykikinda	9874	8607	7270	4856	33,2%	–2414
13.	Csóka	8623	7133	5661	3835	32,3%	–1826
14.	Törökbecse	6165	5177	4319	2915	32,5%	–1404
15.	Kúla	4914	4082	3412	2660	22,0%	–752
16.	Szenttamás	4587	3920	3387	2609	23,0%	–778
17.	Pancsova	5043	4037	3422	2412	29,5%	–1010

Ssz.	A község, illetve város neve	1991	2002	2011	2022	Fogyatkozás 2011–2022 (%)	Változás 2011–2022
18.	Begaszentgyörgy	5081	4017	3371	2286	32,2%	–1085
19.	Törökkanizsa	4676	3864	3217	1956	39,2%	–1261
20.	Verbász	3443	2885	2464	1949	20,9%	–515
21.	Apatin	4823	3785	3102	1870	39,7%	–1232
22.	Kevevára	3927	3408	3001	1778	40,8%	–1223
23.	Antalfalva	3584	2935	2522	1597	36,7%	–925
24.	Versec	3182	2619	2263	1571	30,6%	–692
25.	Magyarcsernye	2993	2369	1819	1247	31,4%	–572
26.	Szécsány	2468	2068	1691	1143	32,4%	–548
27.	Palánka	1539	1490	1356	1045	22,9%	–311
28.	Ruma	1688	1306	1171	918	21,6%	–253
29.	Zichyfalva	1813	1619	1280	913	28,7%	–367
30.	Hódság	2195	1572	1188	777	34,6%	–411
31.	Indija	1087	962	829	692	16,5%	–137
32.	Bács	1225	992	958	632	34,0%	–326
33.	Titel	995	902	822	612	25,5%	–210
34.	Ürög	872	816	762	564	26,0%	–198
35.	Mitrovica	901	739	696	531	23,7%	–165
36.	Fehértemplom	582	459	425	279	34,4%	–146
37.	Belcsény	271	288	295	217	26,4%	–78
38.	Alibunár	340	309	227	197	13,2%	–30
39.	Zsablya	294	305	271	190	29,9%	–81
40.	Karlóca	224	215	182	146	19,8%	–36
41.	Sid	295	262	179	131	26,8%	–48
42.	Ópázova	145	130	131	101	22,9%	–30
43.	Petróc	94	85	74	75	–1,4%	+1
44.	Ópáva	63	58	54	35	35,2%	–19
45.	Pecsince	27	21	21	19	9,5%	–2

Forrás: Népszámlálás, 1991, 2002, 2011, 2022

A vajdasági magyarság lélekszámának alakulását tekintve Vajdaság valamennyi helyi önkormányzatára kiterjedő, 1991., 2002., 2011. és 2022. évi népszámlálási adatok alapján, a vizsgált három évtized alatt 157 170 fős, mintegy 46,3 százalékos visszaesés állapítható meg, amelynek közel fele – 68 815 fő – csak a legutóbbi, 2011 és 2022 közötti évtizedre esik. Ez 27,4 százalékos fogyás a 2011-es létszámhoz képest.

A magyarság területileg továbbra is erősen koncentrált. A 2022-es adatok szerint öt helyi önkormányzatban – Szabadkán (37 200), Magyarkanizsán (16 740), Topolyán (14 599), Zentán (13 590) és Óbecsén (12 482) – él a táblázatban kimutatott magyarság több mint fele

(51,9%). Tízezer fő feletti magyar közösség 2022-ben már csak ebben az öt egységben maradt, miközben 2011-ben még nyolc ilyen volt; időközben Újvidék, Ada és Nagybecskerek is e küszöb alá csúszott.

A legnagyobb abszolút veszteséget a legnépesebb közösségek szenvedték el: 2011 és 2022 között Szabadkán 13 269, Zentán 4851, Magyarakanizsán 4836, Óbecsén 4827, Topolyán pedig 4708 fővel csökkent a magyarok száma. Relatív értelemben viszont a szórványban a legnagyobb a fogyás: a 45 közigazgatási egység közül 40-ben meghaladta a fogyatkozás a 20, közülük 17-ben pedig a 30 százalékot is. A legnagyobb relatív veszteséget a kis lélekszámú szórványközösségek szenvedték el – Kevevára (40,8%), Apatin (39,7%) és Törökkanizsa (39,2%).

A hivatalos nyelv- és íráshasználat szempontjából kiemelt jelentősége van annak, hogy a magyar közösség által lakott településeken a nyelvhasználati jogok ne csupán jogszabályi szinten létezzenek, hanem a mindennapi ügyintézés, a közszolgáltatások és a közeleti részvétel során is ténylegesen érvényesüljenek. A Magyar Nemzeti Tanács ezért a hivatalos nyelvhasználat fejlesztését a közösség megmaradásának, identitásörzésének és társadalmi érvényesülésének egyik alapvető eszközeként kezeli.

2. táblázat: *A lakosság száma és a magyarok részaránya Vajdaságban és a 20 legnagyobb magyar közösséggel rendelkező helyi önkormányzatban, 2022*

Ssz.	A község, illetve város neve	Összlakosság	A magyarok száma	A magyarok részaránya (%)
1.	Vajdaság	1 740 230	182 321	10,48
2.	Szabadka	123 952	37 200	30,01
3.	Magyarakanizsa	20 141	16 740	83,11
4.	Topolya	26 228	14 599	55,66
5.	Zenta	17 953	13 590	75,70
6.	Óbecse	30 681	12 482	40,68
7.	Újvidék	368 967	9792	2,65
8.	Ada	13 293	9666	72,71
9.	Nagybecskerek	105 722	8174	7,73
10.	Zombor	70 818	6539	9,23
11.	Temerin	25 780	5607	21,75
12.	Kishegyes	9983	5174	51,83
13.	Nagykikinda	49 326	4856	9,84
14.	Csóka	8556	3835	44,82
15.	Törökbecse	19 886	2915	14,66
16.	Kúla	35 592	2660	7,47
17.	Szenttamás	14 357	2609	18,17
18.	Pancsova	115 454	2412	2,09
19.	Begaszentgyörgy	13 412	2286	17,04
20.	Törökkanizsa	8627	1956	22,67
21.	Verbász	36 601	1949	5,32

Forrás: *Népszámlálás, 2022*

A rendelkezésre álló felmérések szerint az intézmények és szervezetek száma egy-egy körzet magyar nemzetiségű lakosainak számával, ha nem is pontosan, de arányosan nő: minél nagyobb egy körzetben a magyar nemzeti közösség, annál több ott a kulturális intézmény és a szervezet. Az észak-bácskai (Kishegyes, Szabadka és Topolya), az észak-bánsági (Ada, Csóka, Magyarkanizsa, Nagyikinda, Törökkanizsa és Zenta) és a dél-bácskai (Bács, Belcsény, Karlóca, Óbecse, Palánka, Petroc, Szenttamás, Temerin, Titel, Újvidék, Verbász és Zsablya) körzetekben található a nyilvántartott magyar kulturális intézmények és szervezetek csaknem négyötöde. Ezek a vizsgálatok azt mutatják meg, hogy mely településeken adottak leginkább a magyar nyelv fennmaradásának, megerősödésének és fejlődésének feltételei, vagyis hol képes a magyar nyelv külső támogatás nélkül is megőrizni szerepét és tovább fejlődni. A magyar nyelvnek ezt az életképességét – amelyet a vajdasági magyarság anyanyelvi körülményei, lehetőségei, kilátásai, kommunikációs szükségletei, politikai jogai, valamint közigazgatási és nyelvhasználati mozgástere határoznak meg – Vajdaság térképén egy északon legszélesebb, majd kelet–nyugat felől (Óbecse és Topolya magasságában) hirtelen a Tisza bácskai oldalára szűkülő, ott hosszan lenyúló tölcseírszerű ábra szemlélteti, amelynek tűnyi csúcsát Újvidék jelenti. Ennek a térképnek a tanulmányozása azért is nagyon tanulságos, mert jól szemlélteti az itt élő magyarság tagoltságát, szétszórtságát és szigetsorsát.

2.2. A nyelvi jogok jelenlegi helyzete Európában

A múlt század közepén az egyes emberi jogi kérdések megoldását – ideértve a kisebbségi jogi kérdéseket is – az egyetemes megközelítés jellemezte, amely nem tett különbséget kisebbség és többség között. Ugyanakkor a nyelvi kérdés rendezésének szükségessége fel sem merült. A jogelismerés a nyelvi jogok kérdésében megjelenik ugyan, de egyelőre csak a speciális nyelvi jogok területén, és nem érinti összességében a nyelvi jogok kérdését. A 60-as évek közepére jelenik meg a nyelvi kérdés a jogalkotásban a kisebbségi problematika szerves részeként. A múlt század 90-es éveire érik meg a nemzetközi politika arra, hogy elismerje, a kisebbségeknek szükségük van a védelemre, azonban a 20. század utolsó évtizedében az Európa Tanács és az ENSZ keretében született különböző dokumentumok, azonkívül, hogy explicitebben fogalmaznak a kisebbségek jogait illetően, nem hoznak előrelépést a kisebbségi jogvédelem ügyében.

Ennek egyik legfőbb oka az a paradox helyzet, mely szerint a kollektív kisebbségi jogok elismerése sérti vagy sértené az egyéni jogok eszméjét és doktrínáját, de a jogegyenlőség elvét és a diszkrimináció tilalmának elvét is. Épp ezért például a nyelvi jogok terén, amíg a kisebbség kollektív jogokat szeretne, addig a többség legfeljebb egyéni jogokat szavatolna. Ezért a nyelvi jogok elmélete elsősorban a kisebbségi jogok elméletén belül, annak részeként fejlődött.

A nyelvi jogok problematikájának másik vitás kérdése, hogy a nyelvi konfliktusok megoldása sohasem a jól működő példák lemásolásával, általánosításával válik lehetővé, hanem minden egyes helyzet más, sajátos megoldást igényel.

Alapvetően a nemzeti jogszabályok szabják meg az érvényesíthetőség és kikényszeríthetőség lehetőségeit. Ezeken kívül azonban léteznek olyan nemzetközi dokumentumok – a teljesség igénye nélkül és kimondottan a nyelvhasználatra koncentrálnak –, amelyek hivatkozási alapot jelenthetnek a nyelvi kisebbségek számára.

A legfontosabb ilyen dokumentum az Európa Tanács által 1992-ben elfogadott *Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája*, amelynek preambuluma kimondja, hogy „Európa történelmi regionális vagy kisebbségi nyelveinek védelme [...] hozzájárul Európa kulturális gazdagságának és hagyományainak megővéséhez és fejlesztéséhez”, továbbá azt is rögzíti, hogy a regionális vagy kisebbségi nyelvek magán- és közéleti használatának joga – a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában foglalt elvekkel és az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény szellemével összhangban – elidegeníthetetlen jog. A karta azokat az intézkedéseket határozza meg, amelyeket a részes államok a regionális vagy kisebbségi nyelvek használatának előmozdítására vállalhatnak az oktatás, az igazságszolgáltatás, a közigazgatás és a közszolgáltatások, a tömegtájékoztatás, a kulturális tevékenységek, valamint a gazdasági és társadalmi élet területén, beleértve a helynevek és a családnevek használatát is. A karta legfontosabb eleme, hogy definiálja a regionális vagy kisebbségi nyelvek fogalmát. Ezenkívül az 1995-ben elfogadott, a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény is tartalmaz nyelvhasználatra vonatkozó passzusokat. Az Európa Tanács mindkét dokumentuma 1998-ban lépett hatályba.

Az Európa Tanács tevékenységének áttekintésénél kihagyhatatlan a keretében 1990-ben létrehozott Európai Bizottság a Demokráciáért a Jog Által (közismert nevén a Velencei Bizottság), mely függetlenül attól, hogy elsősorban alkotmányjogi tanácsadó szervként működik, mégis a kisebbségi és nyelvi jogok területén meghatározó standardképző és normaértelmező szerepet tölt be. Véleményei jogilag nem kötelező erejűek, azonban az Európa Tanács intézményei, az uniós szervek és a tagállami bíróságok egyaránt hivatkoznak rájuk. A Velencei Bizottság nem általános egyezmény útján, hanem konkrét nemzeti jogszabályok vizsgálatán keresztül alakított ki következetes elvrendszert. Ezek szerint mindenkit megillet a kisebbségi nyelv szabad magán- és közéleti használatának joga, a korlátozás kizárólag törvényes célból és demokratikus társadalomban szükséges mértékben fogadható el, azokon a területeken pedig, ahol a kisebbség aránya számottevő, biztosítandó az anyanyelv hivatalos használata a közigazgatási és igazságügyi szervekkel való kommunikációban.

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) nemzeti kisebbségi főbiztosának ajánlásai közül legfontosabbak: az 1996-os *Hágai ajánlások*, amelyek az oktatás kérdései között nyelvhasználati passzusokat is tartalmaznak, az 1998-as *Oslói ajánlások*, amelyek a nyelvhasználatra vonatkozó joggal foglalkoznak, a *Lundi ajánlások* (1999) című dokumentum, amely pedig kifejezetten a nemzeti kisebbségek közéleti részvételét taglalja, a *Bolzanoi ajánlások* (2008) a nemzeti kisebbségekről államközi viszonylatban, a *Ljubljana-i irányelvek* (2012) a sokszínű társadalom integrációjáról, illetve a *Grazi ajánlások* (2017) a nemzeti kisebbségeknek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréséről. Az EBESZ elődjéhez, az EBEÉ-hez kapcsolódik a koppenhágai találkozó dokumentuma (1990) is, amelynek IV. része foglalkozik a nemzeti kisebbségek kérdésével, kitérve a közügyekben való hatékony részvételük fontosságára (35. pont).

Az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez (ENSZ) kapcsolódóan különösen három dokumentum emelhető ki:

- *A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény* értelmében a részes államok faj, bőrszín, nemzetiségi vagy etnikai származás alapján történő megkülönböztetés nélkül a politikai jogokat (kiemelve többek között az aktív és passzív választójog gyakorlását, a közügyekben való részvétel jogát) mindenkinek garantálják (5. szakasz).
- *A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya* tartalmazza a minden állampolgár számára megkülönböztetés nélkül biztosítandó jogát a közügyek vitelében való közvetlen vagy közvetett (választott képviselők útján történő) részvételhez (25. szakasz), illetve a kultúrájuk, vallásuk és anyanyelvük szabad használatának jogát (27. szakasz).
- *A nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozat* (1992, a közgyűlés 47/135. sz. határozata) kimondja, hogy a kisebbségekhez tartozó személyeknek joguk van saját nyelvüket a magánéletben és a nyilvánosság előtt szabadon, beavatkozás és bármiféle megkülönböztetés nélkül használni (2. szakasz 1.).

Számos nyelvhasználatra vonatkozó határozatot fogadott el az Európai Parlament is az 1980-as évektől kezdődően. Az ezredforduló után sajnálatos módon egyre csökkent a grémium ez irányú aktivitása. Az Európai Unió 2004-es bővítése óta ezen a területen csak a megkülönböztetés elleni politikákról és a kisebbségek védelméről, valamint a többnyelvűségről szóló dokumentumot jegyezték.

Ezen a helyzeten szeretett volna változtatni egyrészt a 2020. február 5-én az Európai Bizottságnak bemutatott *Minority SafePack (MSPI)* elnevezésű európai kisebbségvédelmi kezdeményezés, másrészt a 2025. március 4-én az Európai Bizottságnak benyújtott *Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért* című javaslat; a Bizottság azonban egyik kezdeményezés nyomán sem terjesztett elő új jogszabályt.

2.3. A nyelvi jogok jelenlegi helyzete Szerbiában

A Szerb Köztársaság alkotmányának 10. szakasza szerint Szerbiában a szerb nyelv és a cirill írás van hivatalos használatban, de lehetséges az egyéb nyelvek és írások hivatalos használata is az alkotmány értelmében és a törvénnyel összhangban. Az alkotmány 75. szakaszának értelmében a nyelvhasználat nemzeti kisebbségi (emberi) jog, mégpedig a 79. szakaszban részletezett, a sajátosság megőrzésére való jog részeként. Az alkotmány 79. szakaszának értelmében ugyanis:

„A nemzeti kisebbségek tagjainak joguk van: a nemzeti, etnikai, kulturális és vallási sajátosságaik kifejezésére, őrzésére, ápolására, fejlesztésére és nyilvános kifejezésére; jelképeik nyilvános helyeken való használatára; nyelvük és írásuk használatára; hogy azokban a környezetekben, ahol az összlakosság jelentős számarányát képezik az állami szervek, a közmegbízattal felruházott szervezetek, az autonóm tartomány és helyi önkormányzatok szervei anyanyelvükön folytassák az eljárásokat; az anyanyelvű oktatásra az állami és az

autonóm tartományi intézményekben; oktatási magánintézmények alapítására; saját nyelvükön használni családi és utónevüket; azokban a környezetekben, ahol az összlakosság jelentős számarányát képezik a hagyományos helyi elnevezéseket, az utcaneveket, a településeket és topográfiai jeleket saját nyelvükön kiírni; saját nyelvükön teljes körű, kellő idejű és elfogulatlan tájékoztatásra, ideértve az értesítések és eszmék kifejezését, fogadását, közlését és cseréjét is; saját tömegtájékoztatási eszközeik megalapítására a törvénnyel összhangban.”

A hivatalos nyelv- és íráshasználatról szóló törvény részletezi és pontosítja, hogy mit takarnak ezek az alkotmányos jogok. A törvény 11. szakaszának értelmében:

[1.] „A helyi önkormányzat területén, ahol a nemzeti kisebbségek hagyományosan élnek, nyelvük és írásmódjuk egyenrangú hivatalos használatban lehet.

[2.] A helyi önkormányzat köteles alapszabályával hivatalos használatba bevezetni a nemzeti kisebbség nyelvét és írásmódját, ha a területén az adott nemzeti kisebbségnek a teljes lakosságban való részaránya a legutóbbi népszámlálási adatok szerint eléri a 15%-ot.

[3.] Jelen szakasz első bekezdése értelmében a nemzeti kisebbségi nyelv hivatalos használatának minősül különösen: a nemzeti kisebbségi nyelv közigazgatási és bírósági eljárásban való használata és a közigazgatási és bírósági eljárás nemzeti kisebbségi nyelven történő lefolytatása; a nemzeti kisebbségi nyelv használata a közmegbízatást végző szervek és polgárok közötti kommunikációban; közokiratok kiadása és hivatalos nyilvántartások, valamint személyi adatok gyűjteményének vezetése a nemzeti kisebbségi nyelveken és az adott nyelveken kiállított ilyenfajta okiratok érvényesként történő elfogadása; a nemzeti kisebbségi nyelv használata a szavazólapokon és választási anyagon; a nemzeti kisebbségi nyelv használata a képviselő-testületek munkájában.

[4.] Jelen szakasz második bekezdése szerinti területeken a közmegbízatást végző szervek elnevezéseit, helyi önkormányzatok, települések, terek és utcák neveit, valamint egyéb helyneveket az adott nemzeti kisebbség nyelvén, annak hagyománya és helyesírása szerint is ki kell írni.

[5.] Az autonóm tartomány szerveinek munkájában hivatalos használatban lévő nemzeti kisebbségi nyelveket a tartomány alapszabálya határozza meg.

[6.] Törvényeket és jogszabályokat a nemzeti kisebbségi nyelveken is meg kell jelentetni külön törvénnyel összhangban.

[7.] Azon nemzeti kisebbségek tagjai, melyek száma a legutóbbi népszámlálás adatai szerint a Szerb Köztársaság teljes lakosságának a 2%-át eléri, saját nyelvükön fordulhatnak a köztársasági szervekhez, és egyben joguk van azon a nyelven választ is kapni beadványukra.

[8.] Azon nemzeti kisebbségek tagjai, melyek száma a legutóbbi népszámlálás adatai szerint nem éri el a Szerb Köztársaság teljes lakosságának a 2%-át, saját nyelvükön fordulhatnak a köztársasági szervekhez, és egyben joguk van azon a nyelven választ kapni a helyi önkormányzaton keresztül, ahol az adott nemzeti kisebbség nyelve hivatalos használatban van azzal, hogy a helyi önkormányzat biztosítja a fordítást, és viseli a köztársasági szervhez intézett átirat és a szerv válaszána fordítási költségeit.”

Az első bekezdéssel összhangban a törvényhozó megteremti annak a lehetőségét, hogy egy adott önkormányzat területén a nemzeti kisebbség nyelvét hivatalos használatba vegyék, ha az adott kisebbség ott hagyományosan él (nincs meghatározva százalékarány, igen rugalmas ugyanis a jogszabály). A második bekezdés megszabja a nemzeti kisebbség nyelve hivatalossá tételének a kötelezettségét azokban az önkormányzatokban, ahol a nemzeti kisebbség tagjainak részaránya a teljes lakosságban eléri a 15%-ot. A harmadik és negyedik bekezdés irányozza elő, hogy milyen jogokkal jár a hivatalos nyelvhasználat (a törvény ezt későbbi szakaszaiban részletezi). Az ötödik bekezdés az autonóm tartományok nyelvhasználatát szabja meg, bár ezt nem köti kritériumrendszerhez, hanem a tartományi jogszabályalkotó szervre bízva, hogy a tartományi statútummal határozza meg a tartomány hivatalos nyelveit. A hatodik bekezdés a törvények és más jogszabályok nemzeti kisebbségi nyelveken történő megjelentetését írja elő, ennek szabályozását külön törvényre bízva. A hetedik bekezdés értelmében, a hivatalos státustól függetlenül, azon nemzeti kisebbség tagja, mely legalább az ország összlakosságának 2%-át teszi ki, közvetlenül is fordulhat a köztársasági szervekhez anyanyelvén. A nyolcadik bekezdés a 2%-os küszöböt el nem érő nemzeti kisebbségek tagjai számára is biztosítja ezt a jogot, azzal, hogy a választ a helyi önkormányzaton keresztül kapják meg, ott, ahol nyelvük hivatalos használatban van, és a fordítás költségeit a helyi önkormányzat viseli. A magyar közösségre – amelynek részaránya a 2022. évi népszámlálás szerint az ország lakosságának 2,77%-a – a hetedik bekezdés vonatkozik: tagjai közvetlenül fordulhatnak anyanyelvükön a köztársasági szervekhez, és joguk van ugyanazon a nyelven választ kapni.

A nyelvhasználati jog magában foglalja a hivatalos helységnevek meghatározásának jogát is, amely kisebbségi kollektív (közösségi) jog és amelyet a közösség a közvetlenül megválasztott nemzeti kisebbségi nemzeti tanács útján gyakorol.

*A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény 22. szakasza 1. bekezdésének 1) pontja értelmében a nemzeti tanács meghatározhatja a helyi önkormányzatok, a települések és más földrajzi nevek hagyományos elnevezését saját nyelvén azokon a területeken, ahol hivatalos használatban van az adott nemzeti kisebbség nyelve. Ez egy önálló jogkör, nem függ jóváhagyástól. Az így meghatározott helységneveket közzé kell tenni a hivatalos közlönyben (Vajdaság területén a *Vajdaság Autonóm Tartomány Hivatalos Lapjában*) és a helyi hivatalos közlönyben.*

A Magyar Nemzeti Tanács ezenfelül meghatározta olyan települések elnevezéseit is, melyekben a magyar nyelv nincs hivatalos használatban. Ezek az elnevezések nem élveznek törvényi védelmet hivatalos elnevezésként.

A magyar nyelv ma Vajdaság 45 helyi önkormányzata közül 28-ban teljes egészében (Ada, Antalfalva, Bács, Begaszentgyörgy, Csóka, Fehértemplom, Hódság, Kevevára, Kishegyes, Kúla, Magyarcsernye, Magyarkanizsa, Nagybecskerek, Óbecse, Szabadka, Szécsány, Szenttamás, Temerin, Titel, Topolya, Törökbecse, Törökkanizsa, Újvidék, Verbász, Versec, Zenta, Zichyfalva, Zombor) van hivatalos használatban. További 5 helyi önkormányzat (Apatin, Indija, Nagyikinda, Pancsova és Ürög) 10 lakott településén (Apatin községben: Bácskertesén, Szilágyin; Indija községben: Maradékon; Nagyikinda városában: Nagyikindán, Töröktopolyán, Kisoroszon, Szajánban; Pancsova városában: Sándoregyházán; és Ürög községben: Satrincán és Dobradón), valamint Pancsova egyik településrészén

(Pancsova városban: Hertelendyfalván) a magyar nyelv használata a helyi önkormányzat alapszabálya alapján a helységnevek, valamint a közhivatali és egyéb nyilvános feliratok kiírására terjed ki (vizuális nyelvhasználat). A 481 vajdasági település közül 377-nek (78,4%) van magyar neve. Abban a 28 helyi önkormányzatban, amelynek teljes területén hivatalos használatban van a magyar nyelv, a 302 település közül 273-nak (90,4%) van, 29-nek (9,6%) nincs magyar neve. A további 17 helyi önkormányzatban – ideértve azokat is, amelyekben a magyar nyelv csak egyes településeken van hivatalos használatban – a 179 település közül 104-nek (58,1%) van, 75-nek (41,9%) nincs magyar neve. A magyar nyelv ezenfelül hivatalos használatban van Vajdaság Autonóm Tartomány területén, a tartományi szervek és szervezetek munkájában, összhangban Vajdaság Autonóm Tartomány hatályos Statútumával.

A Magyar Nemzeti Tanács ezenfelül *A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény* 22. szakasza értelmében jogosult javaslatot tenni az illetékes szervnek a kisebbségi nyelv hivatalos használatba történő bevezetésére egy adott helyi önkormányzatban, javaslatot tesz a hatáskörrel rendelkező szervnek a kisebbségi nyelv hivatalos használatának ellenőrzésére és intézkedéseket foganatosíthat a kisebbségi nyelv és írásmód hivatalos használatának javítása érdekében. Fontos közhatalmi jogosultsága, hogy véleményt nyilvánít az utcák, terek, városnegyedek, tanyák és egyéb területrészek elnevezéseinek meghatározása során azoknak a helyi önkormányzatoknak a területén, ahol az adott kisebbségi nyelv hivatalos használatban van, valamint – önálló kezdeményezési jogkörként – javaslatot tesz az olyan utcák, terek, városnegyedek, tanyák, egyéb területrészek és intézmények névváltoztatására, amelyek különös jelentőségűnek minősülnek a kisebbség számára. A tanács emellett kezdeményezi a Szerb Köztársaság legfontosabb törvényeinek megjelentetését a kisebbségi nyelven és szakmai segítséget nyújt a fordítási folyamatban. Ezeken a jogosultságokon túl, melyek célzottan az anyanyelv hivatalos használatának előmozdítását szolgálják, a nemzeti tanács számos olyan kérdésben is dönthet a művelődés, az oktatás és a tájékoztatás területén, melyek szorosan összefonódnak a nyelv hivatalos használatával is.

A hivatalos nyelv- és íráshasználatról szóló törvény rendelkezéseinek gyakorlati érvényesülése nagymértékben az egyes eljárási törvényeken múlik. Az általános közigazgatási eljárásról szóló törvény, a peres eljárásról szóló törvény, a büntetőeljárásról szóló törvény, a nemperes eljárásról szóló törvény és a közjegyzőségről szóló törvény külön-külön szabályozza az eljárás nyelvét, a felek anyanyelvhasználatát, valamint a fordítás és a tolmácsolás módját, e szabályok viszont nem minden esetben vannak összhangban egymással, illetve a hivatalos nyelv- és íráshasználatról szóló törvénnyel. A gyakorlatban ezért élesen elválík egymástól a magyar nyelven lefolytatott eljárás és az az eset, amikor a fél a szerb nyelven folyó eljárásban tolmács útján használja anyanyelvét: az előbbi ritka, az utóbbi a jellemző, és a két esetet az eljáró szervek nyilvántartásai sem különítik el következetesen. A központi elektronikus nyilvántartások és e-közigazgatási rendszerek bevezetése pedig újabb területet nyitott meg, ahol a nyelvhasználati jogok érvényesülése már a műszaki megoldásokon is múlik.

3. ESÉLYEK ÉS FOLYAMATOK

3.1. A Magyar Nemzeti Tanács 2021–2026 közötti időszakra szóló nyelvhasználati stratégiája

A Magyar Nemzeti Tanács 2021-ben fogadta el a 2021–2026 közötti időszakra vonatkozó hivatalos nyelv- és íráshasználati stratégiáját, amely meghatározta a vajdasági magyar közösség nyelvhasználatának fejlesztési irányait és a nyelvi jogérvényesítés legfontosabb feladatait. A stratégia abból a felismerésből indult ki, hogy a hivatalos nyelvhasználat csak akkor lehet eredményes, ha az a közösség természetes anyanyelvhasználatára épül és annak kiterjesztéseként jelenik meg a közélet különböző területein.

A stratégia kiemelt céljai között szerepelt a magyar nyelv vajdasági jelenlétének hosszú távú megőrzése, a nyelvhasználati jogok tényleges érvényesítésének elősegítése, a magyar nyelv használatának fenntartása valamennyi fontos társadalmi és funkcionális területen, valamint a magyar nyelv presztízsének és vonzerejének növelése. A dokumentum külön figyelmet fordított a szórványterületek támogatására, a nyelvcsere folyamatának lassítására, valamint a vajdasági magyar nyelvközösség kohéziójának megőrzésére.

A stratégiai időszak során a Magyar Nemzeti Tanács jelentős hangsúlyt helyezett a nyelvhasználati jogok gyakorlati érvényesítésére. Folyamatosan működött a Vajdasági Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda és a jogsegélyszolgálat, amely 2021 és 2025 között évente 20–30, összesen 89 nyelvhasználati jogsérelemi ügyben járt el. 2023 végén elkészült és ingyenesen letölthetővé vált a Zsebtükör – Kisebbségi jogvédelem és jogérvényesítés című mobilalkalmazás, amelyen keresztül 2024-től érkeznek bejelentések. Folytatódott a törvények magyar nyelvű fordítása és naprakészen tartása a Paragraf Lex jogtár kiadójával együttműködésben, valamint az oktatási iratminták és formanyomtatványok fordítása; 2025-ben a Tanács közreműködésével megállapításra került 1206 tantárgy helyes magyar elnevezése és lefordításra került az eNapló 1920 tétele. A magyar jogászutánpótlást 2021-től a Vajdasági Jogászösztöndíj Program segíti, amelynek keretében tanévenként 15–23 joghallgató részesült ösztöndíjban. A fordítói háttér fejlesztését az évente megrendezett fordítástudományi tanácskozások, valamint hét önkormányzat fordítószolgálatának fordítómémória-alkalmazása szolgálta. A közterületi láthatóság terén 2025-ben öt önkormányzat kapott támogatást a magyar településneveket tartalmazó közlekedési táblák tervdokumentációjának elkészítésére, a rendvédelem területén pedig az EBESZ szerbiai missziójának kezdeményezésére megkezdődött a kamanci Alapfokú Rendőrképzési Központ felvételi rendszerének felülvizsgálata, amelynek első eredményeként elkészült a pszichológiai teszt magyar nyelvű változata.

A 2021–2026 közötti időszak tapasztalatai azt mutatták, hogy a magyar nyelv hivatalos használatának jogi keretei alapvetően biztosítottak, ugyanakkor a jogok gyakorlati érvényesítése továbbra is folyamatos figyelmet és intézményi támogatást igényel. A stratégia megvalósítása hozzájárult a nyelvhasználati kérdések nagyobb társadalmi láthatóságához, a polgárok jogtudatosságának erősítéséhez, valamint a hivatalos magyar nyelv- és íráshasználat fejlesztéséhez Vajdaságban. A stratégia végrehajtása során szerzett tapasztalatok és eredmények fontos alapot jelentettek a 2027–2029 közötti időszakra vonatkozó új stratégiai célok és intézkedések meghatározásához.

3.2. A nemzeti kisebbségi jogok érvényesítésére vonatkozó 2026–2029. évi akcióterv

Napjaink egyik meghatározó szerbiai stratégiai dokumentuma A nemzeti kisebbségek jogainak érvényesítésére vonatkozó 2026–2029. évi akcióterv, amely a 2016–2020 közötti akcióterv folytatásaként az Európai Unióhoz való csatlakozási folyamat 23. fejezetéhez kapcsolódó 46. számú átmeneti mérce teljesítését szolgálja. A dokumentum tervezetét az Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztérium által vezetett munkacsoport dolgozta ki, 2025 novembere és decembere között nyilvános vitára bocsátották, majd az Európai Bizottság és az Európa Tanács 2026 márciusi közös véleménye alapján tovább pontosították.

Az akcióterv hét célkitűzés – a személyi jogállás, a diszkrimináció tilalma és a gyűlöletbeszéd, illetve a gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépés, a kultúra, a média és az interkulturális párbeszéd, a nyelv- és íráshasználat, az oktatás, a demokratikus részvétel és a döntéshozatalban való képviselő, valamint a nemzeti kisebbségekhez tartozók gazdasági helyzete – mentén határoz meg évekre lebontott, konkrét intézkedéseket, indikátorokat és felelős intézményeket; ezek közül a jelen stratégiához a nyelv- és íráshasználatra vonatkozó cél kapcsolódik a legszorosabban. Végrehajtását a nemzeti tanácsok és az illetékes állami szervek képviselőiből álló Koordinációs Testület kíséri figyelemmel féléves jelentések és éves nyilvános beszámolók útján.

3.3. Folyamatok

3.3.1. A magyar nyelv használatának jogi és gyakorlati lehetőségei

A nemzetközi és hazai kisebbségjogi szabályozás alapján a magyar nyelv használata Vajdaságban a nyilvános és közösségi élet számos területén biztosított. A magyar nyelv jelen van az oktatásban, a kultúrában, a tájékoztatásban, a közigazgatási és bírósági eljárásokban, a közjegyzői ügyintézésben, a helyi, tartományi és köztársasági képviselő-testületi munkában, valamint a nyilvános feliratokon.

A magyar nyelvű oktatás a vajdasági magyar közösség nyelvi megmaradásának egyik legfontosabb intézményi alapja. Az óvodától a felsőoktatásig működő magyar nyelvű oktatási lehetőségek biztosítják az anyanyelven történő tudásszerzést, míg az anyanyelvápolás és a magyar mint környezetnyelv oktatása különösen a szórványban és a vegyes nyelvi környezetben tölt be fontos szerepet. A felsőoktatásban kiemelt jelentősége van a magyar szaknyelv ápolásának, különösen a jogi, közigazgatási, pedagógiai és közszolgálati területeken.

A kultúra intézményei és civil szervezetei a magyar nyelv közösségi használatának meghatározó színterei. A művelődési egyesületek, könyvtárak, színházak, múzeumok, levéltárak, rendezvények és hagyományőrző közösségek nemcsak kulturális értéket teremtenek, hanem a magyar nyelv élő használatát is erősítik. A kultúra ezen keresztül nyelvmegtartó, identitáserősítő és közösségépítő szerepet tölt be.

A magyar nyelvű tájékoztatás a közösségi nyilvánosság egyik alapvető feltétele. A magyar nyelvű sajtó, rádió, televízió és online média biztosítja, hogy a vajdasági magyar közösség tagjai anyanyelvükön jussanak hozzá a közérdekű információkhoz és anyanyelvükön

vehessenek részt a közéleti párbeszédben. A digitális média térnyerése új lehetőségeket, ugyanakkor új nyelvi és szakmai kihívásokat is teremt.

A közigazgatási és bírósági eljárásokban a magyar nyelv használatát a hatályos jogszabályok lehetővé teszik azokban az önkormányzatokban, ahol a magyar nyelv hivatalos használatban van. A gyakorlatban azonban a magyar nyelvű ügyintézés sok esetben a hivatalnokok, bírák, fordítók és jogi szakemberek nyelvismeretétől, valamint az intézmények belső kapacitásaitól függ. Külön kihívást jelent, hogy a magyar nyelv használata gyakran megmarad a szóbeli kommunikáció szintjén, miközben az írásbeli dokumentáció szerb nyelven készül el.

Ezt a tartományi adatgyűjtés is alátámasztja. A Tartományi Oktatási, Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Közösségi Titkárság által a hivatalos nyelvhasználatról évente összesített adatok szerint 2024-ben abban a 28 helyi önkormányzatban, amelynek teljes területén hivatalos használatban van a magyar nyelv, az ügyfelek jogainak érvényesítését szolgáló formanyomtatványok és iratok 12 önkormányzatban teljes körűen, 5-ben részben érhetőek el magyarul, 7-ben pedig egyáltalán nem, 4 önkormányzat pedig nem szolgáltatott adatot; a hivatal honlapja 11 önkormányzatban működik magyar nyelven is. Miközben Adán, Magyarakanizsán és Zentán az ügyfelek 80–100%-a, Szabadkán, Óbecsén, Csókán és Kishegyesen 40–60%-a fordul magyarul a hivatalhoz, a magyar nyelven lefolytatott közigazgatási eljárások száma elenyésző: 2023-ban a felmért önkormányzati és tartományi szervezetekben összesen 170 ügyet vezettek magyar nyelven. Az adatszolgáltatás ugyanakkor hiányos – több önkormányzat egyes években nem közölt adatot, a 2024. évi felmérés pedig már nem tartalmaz nyelvenkénti bontást –, ami a jelen Stratégiában előírányzott kutatás és monitoringrendszer szükségességét is alátámasztja.

A közokiratok, nyilvántartások és egyéb hivatalos dokumentumok területén a digitalizáció új helyzetet teremt. Az elektronikus nyilvántartások központosítása és az e-közigazgatási rendszerek bevezetése akkor szolgálja a nyelvi jogok érvényesülését, ha a kisebbségi nyelveken történő ügyintézés lehetősége ezekben a rendszerekben is biztosított. Ezért a magyar nyelv hivatalos használatának fejlesztése a következő időszakban elválaszthatatlan az elektronikus ügyintézés többnyelvűségének biztosításától.

A közjegyzői eljárásokban, a képviselő-testületi munkában és a nyilvános feliratokon a magyar nyelv használata szintén fontos része a hivatalos nyelvhasználatnak. Különösen a kétnyelvű feliratok jelentik a magyar nyelv egyik legláthatóbb közéleti megjelenési formáját. Az útirányjelző táblák, településnevek, utcanevek, intézménynevek, hivatalos táblák és közérdekű feliratok magyar nyelvű feltüntetése nemcsak jogi kötelezettség, hanem a közösség jelenlétének és egyenrangúságának jelképe is.

A jogszabályi keretek alapvetően biztosítják a magyar nyelv hivatalos használatát, ugyanakkor a gyakorlatban továbbra is szükség van a jogok következetes érvényesítésére, a fordítói és szaknyelvi kapacitások fejlesztésére, az intézményi együttműködés erősítésére, valamint a polgárok nyelvhasználati jogtudatosságának növelésére.

3.3.2. A magyar nyelv hivatalos használatának finanszírozása

A magyar nyelv hivatalos használatának biztosítása a köztársasági, a tartományi és a helyi önkormányzati költségvetést terheli. Ezzel összhangban egyetlen polgárra sem háríthatók át a közigazgatási, bírósági, közjegyzői és más eljárások azon többletköltségei, amelyek a hivatalos anyanyelvhasználatból erednek. Amennyiben ez bírósági tolmács szolgáltatásainak igénybevételével jár, a tolmács díja az eljáró szervet terheli. Azok a közjegyzők sem fizettethetik meg az általuk alkalmazott fordítói díjakat, akiknek székhelyén a magyar nyelv hivatalos használatban van.

Sajnos a gyakorlatban ez a rendelkezés nem minden esetben valósul meg maradéktalanul. Előfordul, hogy a közhivatalnok vagy a polgár tájékoztatatlansága, az eljáró hivatalnok önkényes jogértelmezése, esetenként pedig a költségvetési eszközök hiánya miatt az anyanyelvhasználatból eredő költségeket az eljáró szervek az ügyfélre hárítják. Az ügyfelek sok esetben járatlanságukból vagy sükség helyzetükből adódóan ezt elfogadják és maguk viselik a fordítás költségeit. Az ilyen eseteket meg kell különböztetni azoktól, amikor a polgárok saját döntésük alapján, eljárásuk felgyorsítása érdekében fordíttatják le dokumentumaikat.

Az ilyen és ehhez hasonló nyelvhasználati jogsérelmek megelőzését és feltárását segíti a Magyar Nemzeti Tanács által a 2021–2026 közötti stratégiai időszakban létrehozott Zsebtükör alkalmazás. Az alkalmazás lehetőséget biztosít arra, hogy a polgárok tájékozódjanak nyelvhasználati jogaikról, valamint jelezzék a hivatalos nyelv- és íráshasználattal kapcsolatos problémákat, hiányosságokat és jogsértéseket. A Magyar Nemzeti Tanács a következő stratégiai időszakban is folytatja az alkalmazás működtetését és fejlesztését, elősegítve ezzel a nyelvhasználati jogok hatékonyabb érvényesítését, valamint a polgárok és az intézmények közötti gyorsabb kommunikációt.

A Magyar Nemzeti Tanács kiemelt figyelmet fordít a személynevek magyar nyelvű bejegyzésének és használatának előmozdítására is. A magyar nemzeti közösséghez tartozó polgároknak joguk van ahhoz, hogy személynevüket – a szerb nyelvű bejegyzés mellett – a magyar nyelv helyesírási szabályainak megfelelően is bejegyezzék az anyakönyvekbe és a hivatalos nyilvántartásokba. Ennek érdekében a Magyar Nemzeti Tanács továbbra is támogatja a személynevek magyar nyelvű anyakönyvezésével kapcsolatos eljárásokat, valamint – lehetőségeihez mérten – hozzájárul az ezzel összefüggő költségek viseléséhez is. A névhasználati jogok érvényesülése nem csupán egyéni jogérvényesítési kérdés, hanem a magyar nyelvi és kulturális identitás megőrzésének fontos eszköze is.

3.3.3. A vajdasági magyar közösség anyanyelv- és hivatalos nyelvhasználatához való viszonya

Bármely közösség anyanyelvhez és a hivatalos nyelvhasználatához való viszonyának tudatos formálása döntő jelentőségű. Erre a tudatformálásra a vajdasági magyar közösségnek is nagy szüksége van: a nyelvi jogok színvonala alapján a beszélők között a jelenleginél jóval nagyobb presztízse lehetne a magyar nyelvnek. Nyelvi jogai ugyanis mindenkinek vannak, csak nem mindenki vesz róluk tudomást. A természetesnek vett lehetőségekre ritkán gondolunk, amíg valami el nem zárja előlünk őket. Jogaink jelentőségét is csak akkor érezzük át, ha sérelem ér

bennünket, vagy valamilyen visszásságot tapasztalunk. Minél több például a kisebbségi hivatalos nyelvhasználót érő hétköznapi sérelem, annál fontosabb a tudatosság, azaz annak a tudata, hogy mi az, amit valóban szabad és lehet anyanyelven elintézni, megoldani. Ezért fontos az a tudat, hogy anyanyelvünket gyakorlatilag bárhol használhatjuk, szóban és írásban, a magánéletben és a hivatalos kommunikációban is.

4. A VAJDASÁGI MAGYAR NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLAT STRATÉGIÁJÁNAK PRIORITÁSAI

A 2027–2029 közötti időszakban a Magyar Nemzeti Tanács nyelvhasználati tevékenységének elsődleges célja a magyar nyelv hivatalos használatának gyakorlati erősítése, a már megszerzett nyelvi jogok következetes érvényesítése, valamint a nyelvhasználat alkalmazkodása a gyorsan változó társadalmi és technológiai környezethez. Egyértelmű, hogy e hároméves periódusban, melyet a Stratégia felölel, hosszabb távú vagy összetett tevékenységek gyakorlati megvalósítására nem kerülhet sor, és valóban a dokumentum nem ilyen szándékkal íródott. Mégis rövid távú stratégiaként több kíván lenni egy egyszerű hároméves munkatervnél, mert meg kívánja alapozni a nemzeti tanácsi választásokat követően megalakuló tanács stratégiai tervezését, hogy ezáltal az abban megfogalmazott nagyobb léptékű intézkedések hatványozottan hassanak a vajdasági magyarság hivatalos nyelv- és íráshasználati jogának megvalósítására.

A jelen Stratégia három alappilléren nyugszik. Ezek közül az első egy kutatás elkészítése a vajdasági magyar közösség hivatalos nyelv- és íráshasználati jogainak gyakorlati érvényesüléséről és nyelvhasználati szokásairól, a közigazgatási és közszolgáltatási intézmények nyelvhasználati gyakorlatáról. A kutatás eredményei alapul szolgálnak a következő stratégiai időszakok tervezéséhez és a szükséges intézkedések meghatározásához. A második alappillér a Magyar Nemzeti Tanács létező és bevált tevékenységeinek megőrzése és folytatása, továbbá a hivatalos nyelv- és íráshasználat meglévő szintjének a fenntartása. Harmadik és utolsó alappillérként azokat a sürgős és egyébként kutatás nélkül is egyértelmű intézkedéseket kell tekinteni, melyek túlmutatnak a fennálló helyzet fenntartásán, de természetükből adódóan halaszthatatlanok, azaz nem lehet velük megvárni a tervezett kutatás eredményeit vagy a következő, tervezetten középtávú stratégia megírását.

A stratégiai időszak kiemelt prioritásai ezért:

- a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetének és a nyelvi jogok gyakorlati érvényesülésének átfogó kutatása;
- a magyar nyelv láthatóságának növelése a köztereken, különös tekintettel a kétnyelvű útirányjelző táblák, település- és utcanevek, intézményi feliratok és egyéb nyilvános táblák állapotának javítására;
- az elektronikus ügyintézés és az e-közigazgatási szolgáltatások magyar nyelvű hozzáférhetőségének biztosítása, valamint a központi és helyi digitális rendszerek többnyelvűségének fejlesztése;
- a magyar nemzeti közösség jelenlétének növelése a rendvédelmi szervezetekben a rendőri pálya népszerűsítése, a felvételi akadályok lebontása és a jelentkezők felkészítése révén, a rendőrségi eljárásokban való anyanyelvhasználat elősegítése érdekében;
- a nyelvhasználati jogokkal kapcsolatos tájékoztatás, monitoring és jogérvényesítés erősítése, különös tekintettel a Zsebtükör alkalmazás további működtetésére és fejlesztésére;
- a fordítói, terminológiai és szaknyelvi háttér fejlesztése a közigazgatási, jogi és közszolgálati területeken;
- a nyelvhasználat foglalkozó szakmai műhelyek, kutatások, civil szervezetek és intézmények támogatása.

4.1. Kutatás és értékelés

Cél: A vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetének feltárása, a hivatalos nyelv- és íráshasználati jogok gyakorlati érvényesülésének értékelése, valamint olyan megalapozott szakmai ismeretek biztosítása, amelyek elősegítik a Magyar Nemzeti Tanács nyelvhasználati intézkedéseinek tervezését, megvalósítását és továbbfejlesztését.

A stratégiai döntések csak akkor lehetnek hosszú távon eredményesek, ha azok megbízható adatokra, tudományos kutatásokra és a közösség valós igényeinek ismeretére épülnek. Ezért a következő időszak egyik kiemelt feladata a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetének átfogó feltérképezése, valamint egy olyan monitoringrendszer kialakítása, amely lehetővé teszi a nyelvhasználati folyamatok rendszeres nyomon követését és értékelését.

Helyzetértékelés

A hivatalos nyelv- és íráshasználat területén az elmúlt években számos előrelépés történt, ugyanakkor továbbra sem áll rendelkezésre olyan átfogó, rendszeresen frissülő adatbázis vagy kutatás, amely teljes körű képet adna a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetéről. A rendelkezésre álló tapasztalatok elsősorban egyedi esetekből, intézményi visszajelzésekéből és lakossági bejelentésekből származnak, ezért nem minden esetben alkalmasak a folyamatok objektív értékelésére.

Részleges adatok ugyanakkor több forrásból is rendelkezésre állnak: a 2022. évi népszámlálás nemzetiségre és anyanyelvre vonatkozó adatai, a Tartományi Oktatási, Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Községi Titkárság által a hivatalos nyelvhasználatról évente összesített adatok, a Tartományi Ombudsman éves jelentései, az EBESZ szerbiai missziójának 2020-ban közzétett tanulmánya a nemzeti kisebbségi nyelvek bíróságokon és ügyészségeken való használatáról, valamint a Tanács jogsegélyszolgálatának és a Zsebtükör alkalmazásnak a nyilvántartásai. A Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája Szakértői Bizottságának 2023. évi ötödik értékelő jelentése szerint a magyar nyelv hivatalos használatában érintett önkormányzatok közül több, de nem mindegyik teszi közzé dokumentumait magyar nyelven is, a köztársasági szervek helyi egységei pedig ritkán állítanak ki magyar nyelvű iratot; a Szakértői Bizottság 2025 novemberében elfogadott utókövető értékelése szerint az erre vonatkozó, azonnali intézkedést igénylő ajánlás csak részben teljesült. Az EBESZ tanulmánya szerint az igazságügyi szervek nem gyűjtenek rendszeresen adatot a kisebbségi nyelvek használatáról. A rendelkezésre álló adatok eltérő módszertannal, eltérő időpontokban és gyakran hiányosan készülnek, nyelvenkénti bontásuk sem mindig biztosított, ezért egymással nehezen vethetők össze és önmagukban nem adnak teljes képet. A kutatás ezért e források összegzésére és kiegészítésére is épít.

A nyelvhasználati jogok gyakorlati érvényesülését számos tényező befolyásolja, többek között az intézmények személyi és szakmai kapacitása, a jogszabályok ismerete, a polgárok jogtudatossága, valamint az elektronikus ügyintézés és a digitális szolgáltatások fejlődése. Mindezek folyamatosan változó környezetet teremtenek, amely rendszeres adatgyűjtést, elemzést és értékelést tesz szükségessé.

Célok

A stratégiai időszak célja egy korszerű, adat- és tényalapú nyelvhasználati monitoringrendszer kialakítása, amely rendszeres kutatásokkal és értékelésekkel támogatja a hivatalos nyelv- és íráshasználat fejlesztését. Ennek keretében szükséges feltárni a nyelvhasználati jogok gyakorlati érvényesülésének akadályait, azonosítani a jó gyakorlatokat, valamint olyan szakmai ajánlásokat megfogalmazni, amelyek hozzájárulnak a jogok következetesebb érvényesítéséhez és a Magyar Nemzeti Tanács nyelvhasználati tevékenységének további fejlesztéséhez.

Javasolt intézkedések

1. intézkedés	A vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetének feltérképezése és a nyelvhasználati monitoringrendszer kialakítása
Indoklás	A nyelvhasználati stratégia hatékony megvalósításának alapfeltétele a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetének pontos ismerete. Jelenleg nem áll rendelkezésre olyan átfogó és naprakész felmérés, amely részletes képet adna a hivatalos nyelv- és íráshasználati jogok gyakorlati érvényesüléséről, a polgárok nyelvhasználati szokásairól, valamint a közigazgatási, közszolgáltatási és egyéb intézmények nyelvhasználati gyakorlatáról. A nyelvhasználati jogok érvényesülésének rendszeres vizsgálata lehetővé teszi a hiányosságok, akadályok és jó gyakorlatok feltárását, valamint megalapozza a Magyar Nemzeti Tanács jövőbeli intézkedéseit. Az átfogó kutatás eredményei hozzájárulnak ahhoz, hogy a nyelvhasználati stratégia a valós igényekre és tapasztalatokra épüljön és hatékony válaszokat adjon a vajdasági magyar közösség előtt álló kihívásokra. Az egyszeri felmérés mellett szükség van egy olyan monitoringrendszerre is, amely a kutatás eredményeit kiinduló értéként használva lehetővé teszi a nyelvhasználati folyamatok rendszeres nyomon követését és a következő stratégiai időszak intézkedéseinek mérhetőségét.
Feladatok	<ol style="list-style-type: none">1. Átfogó kutatás lefolytatása a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetéről.2. A nyelvi jogok gyakorlati érvényesülésének vizsgálata.3. A közigazgatási és közszolgáltatási intézmények nyelvhasználati gyakorlatának felmérése.4. Az egészségügyi és szociális ellátás nyelvhasználati gyakorlatának felmérése.5. A magyar ajkú bírák, ügyészek és fogalmazók számának, illetve az igazságügyi szervek munkatársai nyelvi kompetenciáinak felmérése.6. A közigazgatási szervek és szervezetek munkahelyi besorolásainak elemzése a magyar nyelvtudást igénylő munkahelyek számának, szerkezetének, illetve betöltöttségének megállapítása érdekében.7. A mesterséges intelligencián alapuló megoldások alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata a magyar nyelv hivatalos használatában, valamint javaslattétel a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban való bevezetésükre.8. A nyelvhasználati monitoringrendszer módszertanának és indikátorainak kidolgozása, a kutatás eredményeinek kiinduló értéként való felhasználásával.

	<p>9. A hivatalos nyelvhasználat helyzetének bemutatása a Tanács éves beszámolójában, a Zsebtükör alkalmazáson és a jogsegélyszolgálaton keresztül beérkezett adatok rendszerezésével.</p> <p>10. Javaslatok kidolgozása a nyelvhasználati jogok hatékonyabb érvényesítésére.</p>
Célcsoport	A vajdasági magyar közösség tagjai, a hivatalos nyelvhasználatban érintett intézmények és önkormányzatok, valamint a nyelvhasználatban és kisebbségi jogokkal foglalkozó szakmai szervezetek.
Elvárt eredmények, hatások	Naprakész és tudományosan megalapozott kép a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetéről, valamint működő monitoringrendszer, amely a következő stratégiai időszakban is biztosítja a folyamatok rendszeres nyomon követését.
Indikátorok	A nyilvánosan közzétett kutatási jelentés; a kutatás területi és társadalmi lefedettsége (a bevont önkormányzatok és válaszadók száma); a felmért bíróságok és ügyészségek aránya a magyar nyelv hivatalos használatában érintett területeken; az elfogadott monitoring-módszertan; a hivatalos nyelvhasználat helyzetét bemutató rész a Tanács éves beszámolójában; a kutatási eredmények alapján a 2029-ben kidolgozandó, illetve a soron következő stratégiába beépített intézkedések száma.
Határidő	A kutatás és a monitoringrendszer kialakítása: 2029. február; a hivatalos nyelvhasználat helyzetének bemutatása: évente, az éves beszámolóban.
További partnerek	Felsőoktatási és kutatóintézmények, különösen az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke és szabadkai székhelyű Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara, a tartományi és helyi önkormányzatok, a hivatalos nyelvhasználatban érintett intézmények, a Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű intézményei.

4.2. Nyelvhasználati jogok és folytonosság

Cél: A magyar nyelv hivatalos használatának megerősítése, a nyelvhasználati jogok következetes érvényesítése, valamint a magyar nyelv társadalmi jelenlétének és használati folytonosságának biztosítása Vajdaság egész területén.

A 2021–2026 közötti időszakra vonatkozó hivatalos nyelv- és íráshasználati stratégia intézkedéseinek legjava olyan hiánypótló tevékenységeket takar, amelyek iránti igény nem követel megerősítést kutatással, hiszen a gyakorlati alkalmazásuk során egyértelművé vált, hogy azok folytonossága nyelvhasználatunk további fennmaradásának előfeltétele. Épp ezért a jelen Stratégia által felölelt időszakban is kötelességünk megteremteni azon feltételeket, amelyek elősegítik, hogy a magyar nyelv a közéletben, a közigazgatásban, az oktatásban, a tájékoztatásban, a kultúrában és a közösségi életben egyaránt élő és természetes kommunikációs eszköz maradjon.

Helyzetértékelés

A magyar nyelv hivatalos használatának jogi keretei Szerbiában alapvetően biztosítottak, gyakorlati érvényesülésük azonban továbbra sem egységes. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a jogszabályok alkalmazása jelentősen eltér az egyes önkormányzatok, intézmények és közszolgáltatók között. Számos esetben a nyelvhasználati jogok érvényesítését a megfelelő szakmai kapacitások hiánya, a jogszabályok elégtelen ismerete, a következtelen intézményi gyakorlat vagy a polgárok alacsony jogtudatossága nehezíti.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok, az elvándorlás, a szórványosodás és a nyelvcsera következtében több településen folyamatosan szűkülnek a magyar nyelv természetes használatának színterei. Ezzel párhuzamosan a közigazgatás és a közszolgáltatások digitalizációja új lehetőségeket, ugyanakkor új kihívásokat is teremt a hivatalos nyelvhasználat számára. A nyelvi jogok 21. századi érvényesítése ezért már nem korlátozódhat a hagyományos ügyintézésre, hanem ki kell terjednie az elektronikus ügyintézésre, a digitális szolgáltatásokra és a közintézmények online kommunikációjára is.

A magyar nyelv fennmaradását ugyanakkor nem kizárólag a jogszabályi környezet határozza meg. Hosszú távú megőrzésének alapja az anyanyelvi oktatás, a magyar nyelvű tájékoztatás, a közösségi és kulturális élet, valamint azok a helyi közösségek és intézmények, amelyek a mindennapi nyelvhasználat természetes tereit biztosítják. Különösen fontos szerepük van ebben a szórványközösségeknek, az egyházaknak, a civil szervezeteknek és a magyar nyelvű médiának.

Célok

A jelen intézkedéscsomag célja a Stratégia által felölelt időszakban a magyar nyelv hivatalos és közösségi használatának megerősítése, a nyelvhasználati jogok következetes alkalmazásának elősegítése, valamint a jogérvényesítés intézményi és szakmai feltételeinek fejlesztése. Ennek érdekében kiemelt feladat a magyar nyelv társadalmi presztízsének növelése, a hivatalos nyelvhasználat jogi és gyakorlati feltételeinek javítása, a nyelvhasználati jogsértések

folyamatos monitorozása és kezelése, az anyanyelvi oktatás és tájékoztatás támogatása, valamint a szórványközösségek nyelvi és kulturális megerősítése. A cél olyan fenntartható nyelvhasználati környezet kialakítása, amely biztosítja a magyar nyelv jelenlétét a közélet, a közigazgatás, az oktatás, a kultúra és a digitális tér valamennyi fontos területén.

Javasolt intézkedések

1. intézkedés	A magyar nyelv társadalmi súlyának és hivatalos jelenlétének erősítése a többnyelvű Vajdaságban
Indoklás	<p>Vajdaság hagyományosan többnyelvű és multikulturális térség, ahol a különböző nyelvek és kultúrák évszázadok óta egymás mellett élnek. Ebben a környezetben a többnyelvűség nem a magyar nyelv használatának korlátja, hanem olyan érték, amely megfelelő oktatási, közösségi és kulturális támogatással hozzájárulhat az identitás megőrzéséhez, a társadalmi érvényesüléshez és a közösségek közötti párbeszéd erősítéséhez. Különös jelentősége van ennek a szórványterületeken és a vegyes házasságokban élő családok körében.</p> <p>A magyar nyelv hosszú távú fennmaradásának és fejlődésének alapvető feltétele, hogy a vajdasági magyar közösség tagjai anyanyelvüket ne csupán kulturális örökségként, hanem a mindennapi életben használható, korszerű, értékteremtő és társadalmi érvényesülést is elősegítő nyelvként tekintsék. A nyelvválasztással kapcsolatos döntések – különösen az iskolaválasztás, a pályaválasztás, a közéleti szerepvállalás és a médiahasználat területén – nagymértékben függenek a magyar nyelv társadalmi presztízsétől, gyakorlati hasznosságának megítélésétől, valamint attól, hogy a közösség milyen lehetőségeket biztosít annak használatára.</p> <p>Ezért kiemelt feladat a magyar nyelv társadalmi presztízsének erősítése, valamint a magyar nyelv és kultúra értékeinek láthatóvá tétele. Ezzel párhuzamosan támogatni kell a többnyelvűség pozitív társadalmi megítélését, a vegyes házasságban élő családok nyelvi támogatását, valamint a magyar nyelv és kultúra megismertetését a többségi nemzet és más nemzeti közösségek tagjai körében. Mindez hozzájárul a magyar nyelv használati körének bővítéséhez, társadalmi megbecsülésének növeléséhez és a vajdasági magyar közösség nyelvi jövőjének megerősítéséhez.</p>
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A magyar nyelv társadalmi presztízsének és közösségi értékének erősítése. 2. A magyar nyelvhez kapcsolódó kulturális, tudományos és közösségi értékek láthatóvá tétele. 3. A többnyelvűség társadalmi és kulturális értékeinek tudatosítása, valamint a magyar nyelv használati lehetőségeinek bővítése a többnyelvű környezetben. 4. A vegyes házasságban élő családok, a szórványközösségek és a nem magyar anyanyelvű érdeklődők nyelvi támogatása, valamint a magyar nyelv és kultúra megismertetését szolgáló programok szervezése. 5. Együttműködés erősítése az oktatási, kulturális, tudományos, civil és médiapartnerekkel a magyar nyelv társadalmi szerepének és használatának megerősítése érdekében.

Célcsoport	A vajdasági magyar közösség tagjai, különösen a gyermekek, fiatalok, szülők és pedagógusok; a vegyes házasságban élő családok; a szórványközösségek tagjai; a médiaszakemberek, kulturális és civil szervezetek, valamint mindazok, akik a magyar nyelv és kultúra megőrzésében, közvetítésében és népszerűsítésében szerepet vállalnak.
Elvárt eredmények, hatások	A magyar nyelv társadalmi presztízsének és közösségi értékének erősödése, valamint a magyar nyelv használatának bővülése a közösségi, kulturális és közéleti színtereken. A többnyelvűség pozitív társadalmi megítélésének erősödése, a magyar nyelv és kultúra iránti nyitottság növekedése, valamint a vajdasági magyar közösség nyelvi és kulturális identitásának megerősödése.
Indikátorok	A megvalósított szemléletformáló programok és kampányok száma; a Tanács által szervezett vagy támogatott szemléletformáló programok és kampányok résztvevőinek, illetve az általuk elért személyeknek a száma; az új, írásban rögzített együttműködések száma.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	A VMPE; a VMMI; a VMÚE; a Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű intézményei; köz- és felsőoktatási intézmények, valamint felsőoktatási konzultációs központok; az Európa Kollégium; oktatási, kulturális és tudományos intézmények; szórványközpontok; civil és ifjúsági szervezetek; egyházak; a vajdasági magyar média; valamint a magyar nyelv és kultúra ápolásával foglalkozó vajdasági, szerbiai, magyarországi és Kárpát-medencei szakmai szervezetek.

2. intézkedés	A hivatalos nyelvhasználat jogszabályi háttérének fejlesztése és gyakorlati érvényesítése
Indoklás	<p>A magyar nyelv hivatalos használatához való jog a közhatalmi szervekkel való kapcsolattartásban nem egyenletesen érvényesül. A hivatalos nyelv- és íráshasználatról szóló jogszabályok következetes alkalmazásához szükség van a megfelelő erőforrások biztosítására, a közhatalmi szervek munkatársainak és a magyar közösség tagjainak tájékoztatására, valamint arra, hogy helyi szinten megfelelő nyelvtudású munkatársak dolgozzanak.</p> <p>Cél az anyanyelv használatához való jog maradéktalan biztosítása, a hivatalos használatba vétel törvényi lehetőségeinek rugalmas alkalmazásával, a becikkelyezett nemzetközi egyezményekkel összhangban, valamint a finanszírozáshoz szükséges eszközök biztosítása.</p>
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Vajdasági Jogászösztöndíj Program folyamatos működtetése és lehetőség szerint fejlesztése. 2. Szemináriumok nyelvi jogokról közhivatalnokok részére. 3. Fordítói és jogi-szaknyelvi szemináriumok szervezése joghallgatók, önkormányzati fordítók részére. 4. A hivatalos nyelvhasználat foglalkozó szakmai műhelyek, rendezvények (különösen fordítói és jogász szakmai találkozók, konferenciák), kutatások és civil kezdeményezések támogatása. 5. Törvény- és egyéb általános jogszabályfordítások magyar nyelven, további együttműködés a Paragraf Lexszel, az Államigazgatási és Helyi Önkormányzati Minisztériummal, valamint a TOJKNKNKT-vel.

	<p>6. A lektori munka szerepének és a lektorok alkalmazása fontosságának népszerűsítése a tartományi és helyi önkormányzati szervek fordítószolgálatainál, a jogi-közigazgatási fordítások nyelvi minőségének és terminológiai egységességének javítása érdekében.</p> <p>7. A személynevek magyar nyelvű anyakönyvezésének és közokiratokba való bejegyzésének elősegítése, ideértve a polgárok tájékoztatását és – lehetőségekhez mérten – az ezzel összefüggő költségek viselésében való közreműködést.</p> <p>8. Együttműködés a közhatalmi szervekkel, elsőként azon helyi önkormányzatokkal, amelyekben a magyar lakosság jelentős arányban él a magyar nyelv következetes hivatalos használatának az előmozdítása érdekében, különösen a két- és többnyelvű formanyomtatványok, határozatok és tájékoztatók elérhetőségének biztosítása terén.</p> <p>9. A Stratégia szerb nyelvű változatának elkészítése és bemutatása a hivatalos nyelvhasználatban érintett tartományi és helyi önkormányzati szerveknek, igazságügyi szerveknek és szakmai partnereknek.</p> <p>10. Szükség szerint törvényességi és alkotmányossági felülvizsgálat kezdeményezése.</p> <p>11. Állásfoglalás a hivatalos nyelvhasználatot érintő kérdésekben, jogszabálytervezetek, jelentések kapcsán.</p> <p>12. Folyamatos jogvédelem.</p>
Célcsoport	A nyelvhasználati jogszabályok kidolgozói és alkalmazói.
Elvárt eredmények, hatások	A magyar jogászai és szakfordítói utánpótlás erősödése; a közhatalmi szervek munkatársainak tudatosabb jogalkalmazása; a magyar nyelven elérhető jogszabálysövegek és iratminták körének bővülése, a fordítások minőségének javulása; a személynév szabad megválasztásához, valamint a közokiratokba és a hivatalos nyilvántartásokba a magyar nyelv és helyesírás szerinti bejegyzéséhez való jog gyakoribb érvényesítése; a magyar nyelvű formanyomtatványok, határozatok és tájékoztatók szélesebb körű elérhetősége; tudatosabb jogérvényesítés; a hivatalos nyelv- és íráshasználathoz való jog érvényesítéséhez szükséges eszközök biztosítása.
Indikátorok	A jogászösztöndíjban részesülő hallgatók száma; a programban diplomát szerzett ösztöndíjasok száma; a közhivatalnokok részére szervezett nyelvi jogi szemináriumok és résztvevőik száma; a fordítástudományi tanácskozások és szaknyelvi képzések, valamint résztvevőik száma; a magyar nyelvre lefordított törvények és iratminták száma; a Tanácshoz fordítási tanácsadásért forduló intézmények száma; a véleményezett, nyelvhasználatot érintő jogszabálytervezetek aránya; a támogatott szakmai rendezvények, kutatások és civil kezdeményezések száma; azon önkormányzatok száma, ahol valamennyi formanyomtatvány magyar nyelven is elérhető; azon önkormányzatok száma, ahol formanyomtatvány magyar nyelven egyáltalán nem érhető el; a magyar nyelvtudást előíró munkakörök száma az önkormányzatokban.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztérium, Államigazgatási és Helyi Önkormányzati Minisztérium, PJ, Esélyegyenlőségi Biztos, Tartományi Ombudsman, TOJKNKNT, helyi önkormányzatok, helyi ombudsmanok, VMJE.

3. intézkedés	A hivatalos nyelvhasználati jogsértések folyamatos kezelése
Indoklás	<p>A hivatalos nyelv- és íráshasználati jogok gyakorlati érvényesülése nem kizárólag a megfelelő jogszabályi háttértől függ, hanem attól is, hogy a polgárok mennyire ismerik jogaikat, milyen mértékben élnek azokkal, valamint milyen hatékonyan történik a nyelvhasználati jogsértések feltárása, dokumentálása és kezelése. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a nyelvhasználati jogok megsértésének számos esete a tájékoztatatlanságból, az intézményi gyakorlat hiányosságaiból vagy a jogszabályok következtelen alkalmazásából ered.</p> <p>A nyelvhasználati jogok hatékony érvényesítése érdekében elengedhetetlen a folyamatos monitorozás, a bejelentések rendszerezett kezelése, a jogsértések elemzése, valamint a polgárok és az intézmények folyamatos tájékoztatása. Ebben kiemelt szerepet tölt be a Magyar Nemzeti Tanács jogsegélyszolgálat, amely szakmai támogatást nyújt a nyelvi jogérvényesítéshez, kapcsolatot tart a bejelentőkkel és az illetékes szervekkel, valamint közreműködik a felmerülő problémák megoldásában.</p> <p>A Magyar Nemzeti Tanács által létrehozott Zsebtükör mobilalkalmazás és online felület a nyelvhasználati jogok érvényesítésének egyik legfontosabb gyakorlati eszköze. Lehetővé teszi a nyelvhasználati jogsértések egyszerű bejelentését, dokumentálását és nyomon követését, miközben hozzájárul a közösség nyelvi jogtudatosságának erősítéséhez is. A stratégiai időszakban kiemelt feladat a rendszer folyamatos működtetése és fejlesztése, a bejelentések hatékony kezelése, valamint a beérkező adatok elemzésére épülő szakmai javaslatok kidolgozása.</p>
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Zsebtükör mobilalkalmazás és online felület folyamatos működtetése, fejlesztése és népszerűsítése. 2. A nyelvhasználati jogsértések fogadása, dokumentálása, nyilvántartása, nyomon követése és szakmai kezelése. 3. Kapcsolattartás a bejelentőkkel, valamint együttműködés az illetékes állami, tartományi és helyi szervekkel, közintézményekkel és közszolgáltatókkal a nyelvhasználati jogsértések orvoslása és a felmerülő problémák megoldása érdekében. 4. A nyelvhasználati jogok érvényesülésének folyamatos monitorozása, a bejelentések elemzése, statisztikai nyilvántartása és értékelése. 5. A nyelvhasználati jogokkal kapcsolatos tájékoztatás és jogtudatosság erősítése a lakosság, valamint az intézmények körében.
Célcsoport	<p>A vajdasági magyar közösség tagjai; a hivatalos nyelv- és íráshasználatban érintett állami, tartományi és helyi közigazgatási szervek, igazságügyi szervek, közintézmények, köztársaságok és közszolgáltatók; a nemzeti kisebbségi jogok védelmével foglalkozó intézmények; valamint mindazok a természetes és jogi személyek, akik a magyar nyelv hivatalos használatában érintettek.</p>
Elvárt eredmények, hatások	<p>A hivatalos nyelv- és íráshasználati jogok tudatosabb és hatékonyabb érvényesülése, a nyelvi jogtudatosság növekedése, a nyelvhasználati jogsértések eredményesebb kezelése, valamint a nyelvhasználati monitoring és a szakmai döntés-előkészítés megerősödése.</p>

Indikátorok	A kezelt nyelvhasználati jogsérelmi ügyek száma; a 30 napon belül érdemben kezelt bejelentések aránya; az orvosolt jogsérelmek aránya; a Zsebtükör alkalmazás letöltéseinek és aktív felhasználóinak száma; a nyelvi jogokról szóló tájékoztató kampányok száma; a magyar nyelven vezetett közigazgatási ügyek száma.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	A TOJKNKNKT; az Államigazgatási és Helyi Önkormányzati Minisztérium; a PJ (Ombudsman); a Tartományi Ombudsman; a helyi önkormányzatok; a hivatalos nyelvhasználatban érintett állami és tartományi szervek, közintézmények és közvállalatok; a VMJE; civil szervezetek és egyéb, a nemzeti kisebbségi jogvédelem területén működő szakmai szervezetek.

4. intézkedés	Az anyanyelvi oktatás, tájékoztatás és közösségi nyelvhasználat támogatása
Indoklás	A magyar nyelv hosszú távú fennmaradásának és fejlődésének legfontosabb feltétele, hogy a közösség tagjai az élet minél több területén használják anyanyelvüket. Ebben kiemelt szerepe van a magyar nyelvű oktatásnak, az anyanyelven történő tájékoztatásnak, valamint azoknak a közösségi és kulturális tereknek, amelyek lehetőséget biztosítanak a magyar nyelv természetes és mindennapi használatára. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok, az asszimiláció, az elvándorlás új kihívások elé állítják a vajdasági magyar közösséget, ezért különösen fontos az anyanyelvi oktatás támogatása, a magyar nyelvű továbbtanulás népszerűsítése, az anyanyelvápolás és a magyar mint környezetnyelv oktatásának fejlesztése – utóbbi különösen a szórványban és a vegyes házasságokban élő családok körében –, az igényes nyelvhasználat ösztönzése, a magyar nyelvű média erősítése, valamint a közösségi nyelvhasználat élénkítése.
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A magyar nyelvű oktatás valamennyi szintjének támogatása, valamint az anyanyelvi oktatás és a magyar nyelvű továbbtanulás népszerűsítése. 2. Az oktatási foglalkoztatottak pszichofizikai pályaalakmassági felmérése magyar nyelvű lebonyolításának folyamatos támogatása. 3. Az anyanyelvápolás ösztönzése, valamint a magyar mint környezetnyelv oktatásának fejlesztése és népszerűsítése. 4. A magyar nyelvű tájékoztatás és média támogatása, a magyar nyelv használatának népszerűsítése a közösségi, kulturális és médiaterületeken. 5. A nyelvi identitást erősítő nyelvi és kulturális programok, táborok és rendezvények támogatása. 6. Az igényes nyelvhasználat ösztönzése és népszerűsítése az oktatásban, a közéletben és a médiában.
Célcsoport	A vajdasági magyar közösség tagjai, különösen a gyermekek és fiatalok, a köznevelés és oktatás résztvevői, a magyar mint környezetnyelvet tanulók, a pedagógusok, a médiszakemberek, valamint a kulturális és civil szervezetek közösségei.
Elvárt eredmények, hatások	A magyar nyelv használatának erősödése, az anyanyelvi oktatás és a magyar nyelvű továbbtanulás iránti érdeklődés növekedése, a magyar mint környezetnyelv oktatásának fejlődése, a közösségi identitás

	megerősödése és a nyelvi utánpótlás biztosítása.
Indikátorok	A magyar nyelven tanulók száma oktatási szintenként; a magyar nyelvű pályaaalkalmassági felmérés résztvevőinek száma; a magyar mint környezetnyelvet tanulók száma; a támogatott nyelvi programok, táborok és rendezvények száma.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	A Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű intézményei, a VMMI, a VMPE, a VMÜE, a Pannon RTV, a Magyar Szó, a Hét Nap, az oktatási intézmények, NFSZ, TGTT, a kulturális és civil szervezetek, az egyházak, az ifjúsági szervezetek, valamint a magyar nyelv és kultúra ápolásával foglalkozó vajdasági, anyaországi és Kárpát-medencei szakmai szervezetek.

5. intézkedés	A vajdasági magyar szórványközösségek nyelvi, kulturális és közösségi megerősítése
Indoklás	<p>A vajdasági magyar szórványközösségek fennmaradásának egyik legfontosabb feltétele a magyar nyelv mindennapi használatának biztosítása, a közösségi kapcsolatok erősítése és az identitás megőrzése. A demográfiai fogyás, az elvándorlás, a vegyes házasságok számának növekedése, valamint a nyelvcseré folyamatok következtében számos településen folyamatosan szűkülnek a magyar nyelv használatának természetes színterei. Ezért kiemelt jelentőségű olyan közösségi terek, programok és intézményi együttműködések fenntartása és fejlesztése, amelyek lehetőséget biztosítanak a magyar nyelv használatára, a közösségi élet szervezésére és a kulturális örökség továbbadására.</p> <p>A szórványban különösen fontos szerepet töltenek be a magyar közösségi házak, szórványközpontok, oktatási és kulturális intézmények, valamint az egyházi közösségek, amelyek sok településen az anyanyelv és a közösségi identitás utolsó megtartó bázisai. A magyar nyelvű vallásgyakorlás, hitoktatás, közösségi rendezvények, gyermek- és ifjúsági programok, valamint a civil szervezetek tevékenysége hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar nyelv ne csupán kulturális örökségként, hanem élő közösségi nyelvként maradjon fenn.</p> <p>A többnyelvűség önmagában nem jelent veszélyt a magyar nyelvre, amennyiben azt megfelelő oktatási és közösségi eszközök támogatják. Ezért fontos a magyar nyelvű oktatás, az anyanyelvápolás, a magyar mint környezetnyelv, valamint a nyelvészeti kezdeményezések támogatása, különös tekintettel a vegyes házasságban élő családokra, az iskolaválasztás előtt álló gyermekekre és a nyelvvesztés által leginkább érintett közösségekre.</p> <p>A szórványközpontok, a közösségi házak, az oktatási és kulturális intézmények, az egyházak, a civil szervezetek és a média együttműködésének erősítése, valamint a digitális tartalmakhoz és nyelvgyakorlási lehetőségekhez való hozzáférés bővítése hozzájárul ahhoz, hogy a vajdasági magyar szórványközösségek hosszú távon is életképesek maradjanak és megerősödjön a magyar nyelv közösségi használata.</p>

Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A szórványközpontok és magyar közösségi házak működésének és fejlesztésének támogatása. 2. Magyar nyelvű közösségi, kulturális, oktatási, ifjúsági és családi programok rendszeres szervezésének ösztönzése. 3. A magyar nyelvű vallásgyakorlás, hitoktatás és egyházi közösségi élet támogatása. 4. A magyar nyelvű oktatás, az anyanyelvápolás és a magyar mint környezetnyelv népszerűsítése, különös tekintettel a szórványban élő és vegyes házasságban nevelkedő gyermekekre. 5. A szülők tájékoztatása az anyanyelvű nevelés, oktatás és a többnyelvűség előnyeiről. 6. A helyi pedagógusok, hitoktatók, közösségszervezők, fiatal értelmiségiek és civil szervezetek aktív bevonása a nyelvmegtartó munkába. 7. A szórványközpontok, oktatási intézmények, egyházak, civil szervezetek és önkormányzatok együttműködésének erősítése. 8. A szórvány-tömb kapcsolatok, valamint a Kárpát-medencei szakmai együttműködések fejlesztése. 9. A nyelvvesztés megelőzését és a nyelvélesztést szolgáló helyi programok támogatása.
Célcsoport	A szórványban élő magyar közösségek, különösen a gyermekek, fiatalok, szülők és pedagógusok; a helyi közösségszervezők, hitoktatók és lelkészek; valamint a civil szervezetek, szórványközpontok és közösségi házak.
Elvárt eredmények, hatások	A magyar nyelv közösségi használatának erősödése, a szórványközségek identitásának megerősödése, a magyar nyelvű oktatás és vallásgyakorlás iránti érdeklődés növekedése, a nyelvcseré folyamatának lassulása.
Indikátorok	A működő szórványközpontok és közösségi terek száma; a megvalósított magyar nyelvű programok száma; a programok résztvevőinek száma, ebből a gyermekek és fiatalok száma; a szülőknek szóló tájékoztató alkalmak száma. A mutatók nyomon követése a Vajdasági Magyar Kulturális Stratégia monitoringjának keretében történik, eredményeik a Tanács éves beszámolójában kerülnek közzétételre.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	Szórványközpontok és magyar közösségi házak; oktatási és kulturális intézmények; egyházak; pedagógus- és anyanyelvápoló szervezetek; civil szervezetek; helyi önkormányzatok; a vajdasági és helyi magyar média; a VMMI; a VMMSZ; valamint magyarországi és Kárpát-medencei szakmai partnerek.

4.3. Lehetőségek és cselekvés

Cél: A magyar nyelv használati lehetőségeinek bővítése és láthatóságának növelése a közéletben, a köztereken és a digitális térben, valamint olyan gyakorlati intézkedések megvalósítása, amelyek hozzájárulnak a hivatalos nyelvhasználati jogok teljesebb érvényesüléséhez és a magyar közösség mindennapi nyelvhasználatának erősítéséhez.

A hivatalos nyelvhasználati jogok érvényesülése nem kizárólag a jogszabályi környezet meglététől függ, hanem attól is, hogy a magyar nyelv milyen mértékben jelenik meg a közösség mindennapi életének fizikai és digitális tereiben. A nyilvános feliratok, a rendvédelmi szervek munkája, a közintézmények tájékoztatása, a közszolgáltatások kommunikációja, valamint az elektronikus ügyintézés és a digitális közigazgatás mára a nyelvhasználat meghatározó színtereivé váltak. Ezért feladatunknak tekintjük, hogy kihasználjuk a soron következő évek minden lehetőségét a szerbiai magyar ajkú közösségek hivatalos anyanyelvhasználatának fejlesztésére – ideértve a korábban meg nem fogalmazott, kutatással még nem alátámasztott intézkedéseket is. Hisszük, hogy az elmulasztott lehetőségek terhe nehezebb, mint az elhamarkodott cselekvéseké.

Helyzetértékelés

Az elmúlt időszakban jelentős előrelépések történtek a hivatalos nyelvhasználati jogok érvényesítése terén, ugyanakkor továbbra is számos hiányosság tapasztalható. Több településen hiányoznak vagy nem megfelelő állapotban vannak a kétnyelvű feliratok, a magyarok jelentősen alul vannak reprezentálva a rendvédelmi szervek struktúrájában, egyes közintézmények és közvállalatok kommunikációjában a magyar nyelv használata nem teljes körű, miközben az elektronikus ügyintézés és az e-közigazgatási szolgáltatások jelentős része továbbra sem biztosít teljes körű magyar nyelvű hozzáférést. A közigazgatás digitalizációja új lehetőségeket nyitott a nyelvhasználati jogok gyakorlására, ugyanakkor új feladatokat is jelent a többnyelvűség biztosítása terén.

A magyar nyelv nyilvános jelenléte túlmutat a jogszabályi kötelezettségeken. A köztereken megjelenő kétnyelvű feliratok, az anyanyelven elérhető elektronikus szolgáltatások és a magyar nyelvű digitális tartalmak egyaránt hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar közösség tagjai természetes módon élhessenek nyelvhasználati jogaikkal, miközben erősítik a közösség identitását, biztonságérzetét és szülőföldhöz való kötődését.

Célok

A stratégiai időszak egyik célja, hogy a magyar nyelv használata a fizikai és digitális közterek valamennyi fontos területén természetes és egyenrangú módon jelenjen meg. Ennek érdekében kiemelt feladat a kétnyelvű feliratok és nyilvános tájékoztatás fejlesztése, a magyar nyelv láthatóságának növelése a köztereken, valamint a digitális és elektronikus közigazgatási szolgáltatások magyar nyelvű hozzáférhetőségének folyamatos bővítése. A cél olyan korszerű, felhasználóbarát és többnyelvű közigazgatási környezet kialakítása, amely biztosítja a magyar közösség számára az anyanyelven történő tájékozódás és ügyintézés lehetőségét, ezzel hozzájárul a nyelvhasználati jogok gyakorlati érvényesüléséhez, a közösségi identitás erősítéséhez és a magyar nyelv hosszú távú társadalmi jelenlétéhez.

A stratégiai időszak másik kiemelt célja a magyar nemzeti közösség jelenlétének növelése a rendvédelmi szervezetben, egyrészt a rendőri pálya népszerűsítésével, másrészt a rendőrré válás kezdeti akadályainak elhárításával, valamint a jelentkezők felkészítésével ezek sikeres leküzdésére.

Javasolt intézkedések

1. intézkedés	A magyar nyelv láthatóságának növelése a köztereken
Indoklás	A kétnyelvű feliratok, útirányjelző táblák, település- és utcanevek, valamint az intézmények elnevezései a hivatalos nyelvhasználat leglátványosabb és a polgárok számára legközvetlenebbül érzékelhető megnyilvánulásai. A magyar nyelv nyilvános jelenléte nemcsak jogi kötelezettség, hanem a magyar közösség jelenlétének, egyenjogúságának és identitásának fontos kifejezője is. A gyakorlatban azonban továbbra is előfordulnak hiányzó, sérült, elavult vagy nyelvileg nem megfelelő kétnyelvű feliratok. Ezért szükséges a nyilvános feliratok állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, a hiányosságok feltárása, valamint a helyi önkormányzatok támogatása a kétnyelvű feliratok kihelyezésében és cseréjében. A magyar nyelv láthatóságának növelése hozzájárul a nyelvhasználati jogok érvényesüléséhez, a közösségi identitás erősítéséhez és a magyar nyelv társadalmi presztízsének növeléséhez.
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A kétnyelvű feliratok állapotának rendszeres felmérése. 2. Pályázatok kiírása a hiányzó vagy elhasználódott kétnyelvű feliratok cseréjének támogatására. 3. A településnevek, utcanevek, intézménynevek és útirányjelző táblák kétnyelvűségének elősegítése. 4. Jó gyakorlatok népszerűsítése és szakmai támogatás nyújtása az önkormányzatok számára.
Célcsoport	A vajdasági magyar közösség tagjai, a helyi önkormányzatok, a közintézmények, a közvállalatok és a hivatalos nyelvhasználatban érintett szervek.
Elvárt eredmények, hatások	A magyar nyelv láthatóbb jelenléte a köztereken és a közintézményekben.
Indikátorok	Azon önkormányzatok száma, ahol felmérték a kétnyelvű feliratok állapotát; a feltárt hiányosságok közül megszüntetettek aránya; a támogatott önkormányzatok száma; a kihelyezett vagy lecserélt többnyelvű táblák száma; azon önkormányzatok száma, ahol a hivatali feliratok magyar nyelven is ki vannak írva.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	A helyi önkormányzatok, a TOJKNKNT, a hivatalos nyelvhasználatban érintett közigazgatási szervek és közintézmények, a közvállalatok, a közutak kezeléséért felelős vállalatok.

2. intézkedés	A digitális és e-közigazgatási nyelvhasználat fejlesztése
Indoklás	<p>A közigazgatás és a közszolgáltatások digitalizációja az elmúlt években jelentősen felgyorsult, ezért a hivatalos nyelvhasználati jogok érvényesülésének egyre fontosabb színterévé vált az elektronikus ügyintézés. Az e-Közigazgatás lehetővé teszi a hatékony ügyintézés és közvetlen kommunikációt az állampolgár és az állam között az alábbi területeken: család, tudomány, oktatás, egészségügy, hivatalos dokumentumok, közlekedés, munkaügy, lakásgazdálkodás és életkörülmények, pénzügy, gazdálkodás, közrend és közbiztonság, sport és ifjúság, fogyatékkal élők, kataszter, emberi jogok, rendkívüli állapot, idegenforgalom, mezőgazdaság, vízgazdálkodás.</p> <p>A vajdasági magyar közösség tagjai számára alapvető fontosságú, hogy az állami, tartományi és helyi elektronikus szolgáltatások használata során is élhessenek anyanyelvhasználati jogaikkal. A gyakorlatban azonban számos elektronikus felület, nyilvántartás, űrlap és digitális szolgáltatás kizárólag szerb nyelven érhető el, vagy a magyar nyelvű tartalmak hiányosak, illetve nem megfelelő minőségűek. Ezért szükséges az e-közigazgatási rendszerek nyelvhasználati szempontú vizsgálata, a hiányosságok feltárása és az illetékes szervekkel való együttműködés annak érdekében, hogy az elektronikus ügyintézés valamennyi szintjén biztosított legyen a magyar nyelv használatának lehetősége. A digitális térben megvalósuló egyenjogú nyelvhasználat hozzájárul a nyelvi jogok teljesebb érvényesüléséhez, az ügyintézés hatékonyságához és a magyar közösség szülőföldön való boldogulásához.</p>
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az e-ügyintézés magyar nyelvű hozzáférhetőségének előmozdítása. 2. Az e-Közigazgatás nyelvhasználati hiányosságainak feltárása. 3. Javaslatok kidolgozása az elektronikus szolgáltatások többnyelvűségének fejlesztésére. 4. Együttműködés az Információtechnológiai és e-Közigazgatási Kormányhivatallal a magyar nyelvű eljárások beiktatása és elérhetővé tétele végett az e-Közigazgatás rendszerén belül. 5. A központi nyilvántartások adatainak és az ezekből származó kivonatok és közokiratok magyar nyelven elérhetővé tételének támogatása az e-Közigazgatás rendszerén belül. 6. Kezdeményezés az Államigazgatási és Helyi Önkormányzati Minisztériumnál a mesterséges intelligencián alapuló fordítási megoldások bevezetésére a helyi önkormányzatokban, a magyar nyelvű ügyintézés kiegészítéseként a helyi fordítószolgálat kezelésében és lektori ellenőrzése mellett. A mesterséges intelligencián alapuló megoldások a fordítószolgálatokat nem helyettesíthetik és azok leépítéséhez nem vezethetnek.
Célcsoport	A vajdasági magyar közösség tagjai, az e-közigazgatási szolgáltatásokat nyújtó állami, tartományi és helyi intézmények, valamint a digitális ügyintézésben érintett szervek és szolgáltatók.
Elvárt eredmények, hatások	Az anyanyelvi ügyintézés lehetőségének bővülése a digitális térben.
Indikátorok	A nyelvhasználati szempontból felmért e-közigazgatási szolgáltatások száma; a magyar nyelven elérhető elektronikus szolgáltatások és űrlapok száma; a magyar fordításban bevezetett felületek és eljárások száma; azon önkormányzatok száma, melyek honlapja magyar nyelven is működik.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	Az IT és e-Közigazgatási Kormányhivatal, az Államigazgatási és Helyi

	Önkormányzati Minisztérium, az SKGO, a TOJKNKNKT, a helyi önkormányzatok, a közigazgatási és közszolgáltatási intézmények, az elektronikus ügyintézés fejlesztésében érintett szervek.
--	--

3. intézkedés	A rendvédelmi pálya népszerűsítése és megnyitása a magyar fiatalok előtt
Indoklás	<p>A rendvédelmi pálya hosszú évekig gyakorlatilag elérhetetlen volt a vajdasági magyar fiatalok számára: a rendőrképzésre való felvételt törvényi akadályok nehezítették, a közösségben pedig gátak és fenntartások is kialakultak a rendőri hivatással szemben. Ennek következtében a magyar közösség jelentősen alulreprezentált a rendvédelmi szervek állományában, ami a hivatalos nyelvhasználati jogok gyakorlati érvényesülését is korlátozza, hiszen az anyanyelvhasználat lehetősége a rendőrségi eljárásokban nagymértékben függ a magyarul beszélő rendőrök jelenlététől.</p> <p>Az utóbbi időszakban kedvező fordulat állt be: a COPO-val és az EBESZ szerbiai missziójával kialakított együttműködés keretében megnyílt a lehetőség a rendvédelmi szakma népszerűsítésére és a magyar fiatalok előtt álló akadályok lebontására.</p>
Feladatok	<ol style="list-style-type: none"> 1. A rendőri szakma népszerűsítése és közelebb hozása a magyar fiatalokhoz pályaaorientációs rendezvények, iskolai bemutatók és médiamegjelenések révén. 2. A felvételi rendszer folyamatban lévő módosításának követése a rendőrképzésre való felvétel megkönnyítése érdekében. 3. Szerb nyelvi felkészítő képzés biztosítása az érdeklődők számára, hogy a szerb nyelv tantárgyból szervezett felvételi vizsgát sikeresebben teljesíthessék. 4. Együttműködés a COPO-val és az EBESZ szerbiai missziójával a magyar fiatalok rendvédelmi képzésbe való bekapcsolódásának elősegítése érdekében.
Célcsoport	A vajdasági magyar fiatalok, különösen a pályaválasztás előtt álló általános és középiskolás diákok, valamint szüleik és pedagógusaik.
Elvárt eredmények, hatások	A rendőri hivatás vonzó és elérhető pályaválasztási lehetőséggé válik a magyar fiatalok számára: nő a rendőrképzésre jelentkező és felvételt nyert magyar fiatalok száma, hosszabb távon pedig a magyarul beszélő rendőrök aránya a rendvédelmi szervek állományában. Ez hozzájárul a nyelvhasználati jogok teljesebb érvényesüléséhez a rendőrségi eljárásokban, valamint a közösség biztonságérzetének erősítéséhez.
Indikátorok	A pályaaorientációs bemutatókkal elért magyar tannyelvű középiskolák száma; a szerb nyelvi felkészítő tanfolyamok résztvevőinek száma; a rendőrképzésre jelentkező és felvételt nyert magyarok száma; a felvételi reform alkalmazása (a magyar nyelvű pszichológiai teszt, a szerb nyelvi követelmény módosítása); a magyar rendőrök aránya a rendvédelmi szervek állományában; a megjelent médiabeszámolók száma.
Határidő	Folyamatos.
További partnerek	COPO, EBESZ szerbiai missziója, Belügyminisztérium, magyar tannyelvű középiskolák, helyi önkormányzatok, valamint a vajdasági magyar médiumok.

4.4. Összefoglalás

A Magyar Nemzeti Tanács 2027–2029 közötti időszakra vonatkozó hivatalos nyelv- és íráshasználati stratégiája egy rövid–középtávú stratégiai dokumentumként nem törekszik nagy léptékű, több évet átfogó programok megvalósítására; célja, hogy a már megszerzett nyelvi jogok következetes érvényesítését biztosítsa, a hivatalos nyelvhasználat elért szintjét megőrizze és megalapozza a soron következő tanács középtávú stratégiai tervezését. A prioritások három alappillérre épülnek: a vajdasági magyar közösség nyelvhasználati helyzetének tényfeltáró kutatására; a Magyar Nemzeti Tanács bevált tevékenységeinek folytatására és a hivatalos nyelvhasználat folytonosságának biztosítására; végül azokra a halaszthatatlan, kutatás nélkül is egyértelmű intézkedésekre, amelyek túlmutatnak a fennálló helyzet fenntartásán.

E három pillér mentén rendeződik a negyedik fejezet három cselekvési területe. A kutatás és értékelés (4.1.) abból a felismerésből indul ki, hogy megbízható, rendszeresen frissülő adatok nélkül a stratégiai döntések nem lehetnek tartósan eredményesek. Ezért kiemelt feladat a közösség nyelvhasználati helyzetének, a hivatalos nyelvhasználati jogok gyakorlati érvényesülésének, valamint a közigazgatási és közszolgáltatási intézmények gyakorlatának átfogó feltérképezése, továbbá egy olyan monitoringrendszer kialakítása, amely lehetővé teszi a folyamatok rendszeres nyomon követését, a hiányosságok és a jó gyakorlatok azonosítását.

A nyelvhasználati jogok és a folytonosság (4.2.) területe a magyar nyelv hivatalos és közösségi használatának megerősítését, a jogérvényesítés intézményi és szakmai feltételeinek fejlesztését szolgálja. Ide tartozik a magyar nyelv társadalmi presztízisének növelése, az anyanyelvi oktatás és a magyar nyelvű továbbtanulás ösztönzése, a magyar mint környezetnyelv oktatásának fejlesztése, valamint a többnyelvűség értéként való kezelése a hagyományosan soknyelvű Vajdaságban. A jogszabályi háttér következetes alkalmazását szemináriumok, fordítói és jogi-szaknyelvi képzések, valamint a közhatalmi szervekkel való együttműködés segíti; a jogsértések folyamatos kezelését, dokumentálását és a jogtudatosság erősítését pedig a Zsebtükör alkalmazás működtetése és fejlesztése támogatja. Külön hangsúlyt kap az anyanyelvi oktatás, a magyar nyelvű tájékoztatás és a szórványközösségek nyelvi és közösségi megerősítése.

A lehetőségek és cselekvés (4.3.) területe a magyar nyelv láthatóságát és tényleges jelenlétét helyezi előtérbe a köztereken és a digitális térben. A kétnyelvű feliratok, a település- és utcanevek, az intézménynevek és az útirányjelző táblák állapotának javítása nemcsak jogi kötelezettség, hanem a közösség egyenrangúságának jelképe is. Ezzel párhuzamosan egyre fontosabbá válik az elektronikus ügyintézés és az e-közigazgatási szolgáltatások magyar nyelvű hozzáférhetősége, valamint a központi és helyi digitális rendszerek többnyelvűségének fejlesztése, hiszen a nyelvi jogok 21. századi érvényesítése már nem korlátozódhat a hagyományos ügyintézésre. E terület része a magyar fiatalok rendvédelmi pályára való ösztönzése és felkészítése is, hiszen a rendőrségi eljárásokban az anyanyelvhasználat lehetősége nagymértékben a magyarul beszélő rendőrök jelenlétén múlik. Tagadhatatlan tény, hogy ha közösségünk cselekvő alanya lesz a szemünk előtt zajló közigazgatási modernizációnak, akkor hivatalos nyelvhasználatunk – köszönhetően a rohamosan teret nyerő automatizációnak – biztosított lesz a soron következő évtizedekben is.

Valamennyi intézkedést egyetlen vezérelv fogja össze: a hivatalos nyelvhasználat csak akkor lehet eredményes, ha a közösség természetes, mindennapi anyanyelvhasználatára épül és annak kiterjesztéseként jelenik meg a közélet valamennyi területén. A tudatos nyelvmegőrzés és az ehhez kapcsolódó erős azonosságtudat különösen a szórványban meghatározó: ahol gyengül az anyanyelvi közösséghez tartozás tudata, ott rendszerint az anyanyelvhez való ragaszkodás is gyengül. Végző soron érvényes az a tétel, hogy a nyelvek életét közösségeik sorsa határozza meg: ha a vajdasági magyar nyelvközösség a társadalmi és nyelvi modernizációt sikerrel hajtja végre – a megőrizve alkalmazkodás és az alkalmazkodva megőrzés elvét követve –, akkor anyanyelve is fennmarad. A negyedik fejezet intézkedései ehhez kívánnak kiszámítható, tényadatokra épülő és a mindennapokban is érzékelhető keretet biztosítani.

5. PÉNZÜGYI TERVEZÉS

A hivatalos nyelvhasználat finanszírozása elsősorban állami feladat: a hivatalos nyelvhasználat költségei a köztársasági, a tartományi és a helyi önkormányzati költségvetést terhelik. A Magyar Nemzeti Tanács saját – hazai és anyaországi – forrásaiból ezt kiegészítő programokkal tudja támogatni; e források az állami szerepvállalást nem helyettesíthetik.

A Magyar Nemzeti Tanács programjai az éves költségvetési eszközök függvényében tervezhetők. Tevékenységének túlnyomó része költségvetési támogatásoktól függ, amelyek odaítélése gyakran késve válik ismertté, olykor pedig utólag vissza is vonják. Biztos finanszírozás hiányában ezért a Tanács nem vállalhat olyan nagyszabású programokat, amelyek több évre szóló, kiszámítható forrást igényelnek.

A folyamatos és módszeres munka feltétele, hogy a bevált programok állandó forrásokkal rendelkező keretekbe épüljenek be. Ehhez szükséges az állami támogatáspolitikát olyan irányú továbbfejlesztése, amely a látványos, ám alkalmi programok helyett a nyelvhasználati jogérvényesítést szolgáló, folyamatos szakmai munkát részesíti kiszámítható, rendszeres támogatásban.

A Magyar Nemzeti Tanács fontosnak tartja a magánszféra adományozói és támogatói hajlandóságának erősítését, az alapítványi és pályázati források bevonását, valamint az együttműködést a szakmai civil szervezetekkel, alapítványokkal, egyesületekkel és egyházakkal. Ezek a források azonban csak kiegészítő jellegűek lehetnek, a hivatalos nyelvhasználat finanszírozásának fő forrásává nem válhatnak.

A Stratégia megvalósításának konkrét pénzügyi tervezése a Magyar Nemzeti Tanács éves pénzügyi tervében történik, a stratégiai célokkal, a vállalt intézkedésekkel és a rendelkezésre álló forrásokkal összhangban.

6. OPERATÍV FELADATOK

A hivatalos nyelv- és íráshasználat tevékenységi területén különösen fontos az állandó monitoring, a több helyről való egyidejű, meghatározott szempontú adatgyűjtés, a megfigyelő és elemző tevékenység. A legtöbb támogatási forrás felhasználásához is – legyen az európai uniós, anyaországi vagy hazai – monitoringtevékenység kapcsolódik.

A monitoring indikátorrendszerének jelentősége, hogy kizárólag alkalmazásával lesz mérhető a fejlesztések eredménye. Ezért olyan indikátorokra van szükségünk, amelyek a nyelvhasználat szempontjából releváns eredményeket és hatásokat mutatnak ki. A szakterület speciális jellegéből adódóan nagyon nehéz és felelősségteljes feladat például intézkedéseink gazdasági hatékonyságáról (mérlegadatok, források) bármilyen következtetést levonni, fontosnak tartjuk azonban a hivatalos nyelvhasználattal kapcsolatos oktatási, kulturális, tájékoztatási és egyéb tevékenységek adatváltozásait követni.

A felhasználók, az igénybe vevők, a közneveléshez, a köz- és felsőoktatáshoz, a médiához és a kulturális fejlesztésekhez köthető indikátorok esetében a valós létszámon kívül a virtuális látogatószámot is szükséges figyelembe venni, ami az internet térhódításával egyre inkább elismertté válik. Azokat is jelezni kell a forgalomban, akik nem személyesen vesznek részt egy-egy tevékenységben, de annak mibenlétéről értesültek. Emellett fontos mutató a reklámérték, azaz a nyelvhasználat területén elért eredményeket, megismert hasznos tapasztalatokat az érintettek milyen arányban ajánlják azt másoknak. Szintén a reklámértéket mutatja a sajtómegjelenések száma, hiszen előfordulhat, hogy kisebb jelentőségű ügyintézés is a hatást megsokszorozhatja, pozitívan befolyásolja az imázs alakítását (például ha egy szerv vagy hivatal valamely, a polgárok széles körét érintő ügyben kiadott magyar nyelvű tájékoztatója jelentős nyilvánosságot kap).

A hivatalos nyelvhasználat területén a fentiekén kívül további indikátorok is megnevezhetők, melyek nehezen vagy egyáltalán nem számszerűsíthetők, jelentőségük azonban mégis nagy. Ezek azt mutatják, hogy az adott gyakorlat, tapasztalat, vonzerő milyen hatással van a közösség építésére, az anyanyelv megőrzésére, az élményjellegre és az imázsra, a fenntarthatóságra és a tervezhetőségre. Ezeknek a mutatóknak a mérése a közösségépítés esetében százalékos arány megadásával (hány százalék vesz részt a tevékenységben), illetve az élményjelleg és az imázs alakítása a közreműködők körében végzett felméréssel végezhető el.

Az indikátorok kijelölése egyedi fejlesztések esetében történhet jelentőségük függvényében is: így nemzetközi, országos, regionális és helyi jelentőségű tevékenységekre vonatkozóan eltérő mutatórendszer kidolgozása is szükségessé válhat.

A Stratégia végrehajtását a Magyar Nemzeti Tanács Végrehajtó Bizottsága és Hivatala követi nyomon és erről minden év február 28-áig éves beszámolójukban számolnak be: ismertetik az előző évben megvalósított intézkedéseket, az indikátorok alakulását és az elmaradt feladatokat. A beszámolót a Magyar Nemzeti Tanács fogadja el és azt a Tanács honlapján közzé kell tenni.

A Stratégia végrehajtásáról a Magyar Nemzeti Tanács Hivatalos Nyelv- és Íráshasználati

Bizottsága a soron következő stratégia kidolgozásának részeként záró értékelést készít, amely intézkedésenként bemutatja a megvalósított és a meg nem valósított feladatokat, az indikátorok alakulását, valamint az elmaradások okait, ideértve a forráshiányt is. A záró értékelés megállapításait a soron következő stratégia kidolgozásakor figyelembe kell venni.

7. RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

AB – Alkotmánybíróság

COPO – Alapfokú Rendőrképzési Központ (Centar za osnovnu policijsku obuku)

EBEÉ – Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet

EBESZ – Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet

ENSZ – Egyesült Nemzetek Szervezete

EU – Európai Unió

MNT – Magyar Nemzeti Tanács

MSPI – Minority SafePack európai polgári kezdeményezés (Minority SafePack Initiative)

NFSZ – Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

PJ – Polgári Jogvédő

SKGO – Városok és Községek Állandó Értekezlete (Stalna konferencija gradova i opština)

TGTT – Tartományi Gazdasági és Turisztikai Titkárság

TOJKNKNKT – Tartományi Oktatási, Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Közösségi Titkárság

VAT – Vajdaság Autonóm Tartomány

VMJE – Vajdasági Magyar Jogász Egylet

VMMI – Vajdasági Magyar Művelődési Intézet

VMMSZ – Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség

VMPE – Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete

VMÚE – Vajdasági Magyar Újságírók Egyesülete

8. A HIVATALOS NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLAT SZERBIAI JOGI KERETE

8.1. Jogszabályok, amelyeknek számos rendelkezése megszabja a hivatalos nyelv- és íráshasználatot

- *A Szerb Köztársaság alkotmánya (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 98/2006. és 115/2021. szám),*
- *A hivatalos nyelv- és íráshasználatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 45/91., 53/93., 67/93., 48/94., 101/2005. – másik törvény, 30/2010., 47/2018. és 48/2018. szám – javítás),*
- *A nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságjogainak védelméről szóló törvény (Jugoszláv Szövetségi Köztársaság Hivatalos Lapja, 11/2002. szám, Szerbia és Montenegró Államközösség Hivatalos Lapja, 1/2003. szám – Alkotmányos alapokmány, Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 72/2009. – másik törvény, 97/2013. – AB határozat és 47/2018. szám),*
- *A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám),*
- *A Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény becikkelyezéséről szóló törvény (Jugoszláv Szövetségi Köztársaság Hivatalos Lapja – Nemzetközi szerződések, 6/1998. szám),*
- *A Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája becikkelyezéséről szóló törvény (Szerbia és Montenegró Hivatalos Lapja – Nemzetközi szerződések, 18/2005. szám),*
- *A Magyar Köztársaság és Szerbia és Montenegró között a Magyar Köztársaságban élő szerb kisebbség és a Szerbia és Montenegróban élő magyar kisebbség jogainak védelméről szóló egyezmény becikkelyezéséről szóló törvény (Szerbia és Montenegró Hivatalos Lapja – Nemzetközi szerződések, 14/2004. szám),*
- *A Magyar Nemzeti Tanácsnak A vajdasági magyar helységnevek meghatározásáról szóló határozata (meghozva 2003. augusztus 16-án a 8/2003. iratszám alatt, módosítva 2012. június 19-én a H/11/2012. iratszám alatt, 2013. június 5-én a H/7/2013. iratszám alatt, közzétéve egységes szerkezetbe foglalt szöveggént 2013. július 31-én a H/11/2013. iratszám alatt, módosítva 2015. március 9-én a H/10/2015. iratszám alatt és 2019. április 12-én az M/H/5/2019. iratszám alatt).*

8.2. Jogszabályok, amelyeknek csak bizonyos rendelkezései rendezik a hivatalos nyelv- és íráshasználatot, illetve idevágó alkotmánybírósági határozatok

- *A büntetőeljárásról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 72/2011., 101/2011., 121/2012., 32/2013., 45/2013., 55/2014., 35/2019., 27/2021. – AB határozat és 62/2021. szám – AB határozat),*
- *A helyhatósági választásokról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 14/2022., 35/2024. és 47/2026. szám),*
- *A helyi önkormányzatokról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007., 83/2014. – másik törvény, 101/2016. – másik törvény, 47/2018. és 111/2021. szám – másik törvény),*
- *A közjegyzőségről szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 31/2011., 85/2012., 19/2013., 55/2014. – másik törvény, 93/2014. – másik törvény, 121/2014., 6/2015., 106/2015. és 94/2024. szám),*
- *A közlekedési jelzésekről szóló szabályzat (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 85/2017., 14/2021. és 21/2024. szám),*
- *A nemperes eljárásról szóló törvény (A Szerb Szocialista Köztársaság Hivatalos Közlönye, 25/82. és 48/88. szám és a Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 46/95. – másik törvény, 18/2005. – másik törvény, 85/2012., 45/2013. – másik törvény, 55/2014., 6/2015., 106/2015. – másik törvény és 14/2022. szám),*
- *A népképviselők megválasztásáról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 14/2022. és 47/2026. szám),*
- *A peres eljárásról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 72/2011., 49/2013. – AB határozat, 74/2013. – AB határozat, 55/2014., 87/2018., 18/2020. és 10/2023. szám – másik törvény),*
- *A szabálysértési törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 65/2013., 13/2016., 98/2016. szám – AB határozat, 91/2019., 91/2019. – másik törvény és 112/2022. szám – AB határozat),*
- *A személyi igazolványról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 62/2006., 36/2011. és 53/2021. szám),*
- *A Vajdaság Autonóm Tartomány hatásköreinek megállapításáról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 99/2009., 67/2012. szám – AB határozat, 18/2020. – másik törvény és 111/2021. szám – másik törvény),*
- *A Vajdaság Autonóm Tartomány Képviselőházába való képviselő-választásról szóló tartományi képviselőházi rendelet (A Vajdaság Autonóm Tartomány Hivatalos Lapja, 40/2023. szám),*

- *A Vajdaság Autonóm Tartomány Statútuma (A Vajdaság Autonóm Tartomány Hivatalos Lapja, 20/2014. szám),*
- *Az Alkotmánybíróságról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 109/2007., 99/2011., 18/2013. szám – AB határozat, 103/2015., 40/2015. szám – másik törvény, 10/2023., 92/2023., 47/2026. és 63/2026. szám),*
- *Az állami és más szervek pecsétjéről szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 101/2007. és 49/2021. szám),*
- *Az állami tisztviselőkről szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 79/2005., 81/2005. – helyesbítés, 83/2005. – helyesbítés, 64/2007., 67/2007. – helyesbítés, 116/2008., 104/2009., 99/2014., 94/2017., 95/2018., 157/2020., 142/2022., 13/2025. – AB határozat, 19/2025., 109/2025., 9/2026. és 80/2026. szám),*
- *Az általános közigazgatási eljárásról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 18/2016., 95/2018. szám – autentikus értelmezés és 2/2023. szám – AB határozat),*
- *Az anyakönyvekről szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 20/2009., 145/2014. és 47/2018. szám),*
- *Az autonóm tartományokban és a helyi önkormányzatokban foglalkoztatottakról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 21/2016., 113/2017., 113/2017. – másik törvény, 95/2018., 95/2018. – másik törvény, 86/2019. – másik törvény, 157/2020. – másik törvény, 114/2021., 123/2021. – másik törvény és 92/2023. szám),*
- *Az elektronikus közigazgatásról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 27/2018. szám),*
- *Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 88/2017., 27/2018. – másik törvény, 10/2019., 6/2020., 129/2021., 92/2023. és 19/2025. szám),*
- *Az úti okmányokról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 90/2007., 116/2008., 104/2009., 76/2010., 62/2014. és 81/2019. szám),*
- *Családjogi törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 18/2005., 72/2011. – másik törvény és 6/2015. szám),*
- *Az Alkotmánybíróság IUz-882/2010. számú határozata, 2014. január 16. (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 20/2014. szám),*
- *Az Alkotmánybíróság IUz-479/2014. számú határozata, 2015. április 8. (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 61/2015. szám),*
- *Az Alkotmánybíróság IUo-199/2013. számú határozata, 2015. április 20.*

9. IRODALOM

1. Ágoston Mihály: Anyanyelvtudatunk a mostani századfordulón. *Magyar Nyelvőr*, 126. (2002) évf. 269–274. p.
2. Ágoston Mihály: A határon túli magyarság anyanyelvi és nemzeti megmaradásáról. *Magyar Szemle, Új folyam XIII. évf. (2004. december) 11–12. sz. 18. p.*
3. Ágoston Mihály: Az életképes anyanyelvűségért. *Aracs*, VII. évf. (2007) 1. sz. 92–104. p.
4. Ágoston Mihály: Egy-egy nyelvi közösség (tagjainak) anyanyelve. *Aracs*, IX. évf. (2009) 1. sz. 146–150. p.
5. *Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina za period 2026–2029. godine*. Beograd, 2026, Vlada Republike Srbije.
6. *A Magyar Nemzeti Tanács hivatalos nyelv- és íráshasználati stratégiája (2021–2026)*. Szabadka, 2021, Magyar Nemzeti Tanács.
7. Balázs Géza: A magyar nyelvpolitika és nyelvstratégia. In Keszler Borbála szerk.: *A magyar nyelv a világban – Oktatás, innováció, család. Konferenciakötet*. Budapest, [2018], Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., 13–18. p.
8. Beretka Katinka: Critical Analysis of the Linguistic Rights Strategies of the Hungarian National Minority Council in Serbia. In Smith, David J. – Dodovski, Ivan – Ghencea, Flavia (eds.): *Realising Linguistic, Cultural and Educational Rights Through Non-Territorial Autonomy*. Cham, 2023, Palgrave Macmillan, 121–137. p.
https://doi.org/10.1007/978-3-031-19856-4_9
9. Beretka Katinka: *A nemzeti kisebbségek hivatalos nyelvhasználati jogai Vajdaságban*. In Ördögh Tibor szerk.: *Variációk autonómiára*. Szabadka, 2018, Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete, 55–104. p.
10. Tamás Dóra Mária – Szoták Szilvia szerk.: *Terminológiastratégia és jogi alapterminusok a szomszédos országok nyelvén*. Budapest, 2021, OFFI Zrt., 156–174. p.
<https://www.offi.hu/offi-akademia/kiadvanyok/terminologiastrategia-es-jogi-alapterminusok-a-szomszedos-orszagok-nyelven>
11. Dabis Attila szerk.: *Magyarok jogvédelme a Kárpát-medencében 2018*. Budapest, 2018, Kisebbségi Jogvédő Intézet, 385 p.
https://www.kji.hu/wp-content/uploads/2019/08/KJI-Magyarok-Jogvedelme-a-Karpát-medencében_2018-FINAL.pdf
12. Dejanović, Predrag – Poletić, Dunja: *Upotreba jezika i pisama nacionalnih manjina u sudovima i tužilaštvima u Republici Srbiji*. Beograd, 2020, Misija OEBS-a u Srbiji.
<https://serbia.osce.org/sites/default/files/f/documents/f/f/461848.pdf>
13. Đorđević, Ljubica – Lončar, Jelena – Miljković, Nataša – Bašić, Goran: *Učešće nacionalnih manjina u društvenom i političkom životu Srbije*. Beograd, 2018, Centar za istraživanje etniciteta, 177 p.
http://iriss.idn.org.rs/512/1/GBasic_Ucesce-nacionalnih-manjina.pdf

14. Eplényi Kata – Kántor Zoltán szerk.: Terveztés és határtalanítás. A magyar nyelvpolitika 21. századi kihívásai. Budapest, 2012, Nemzetpolitikai Kutatóintézet – Lucidus Kiadó, /Nemzetpolitikai Könyvek 1./, 287 p.
15. European Charter for Regional or Minority Languages. Sixth periodical report presented to the Secretary General of the Council of Europe in accordance with Article 15 of the Charter. Serbia. Beograd, 2022.
<https://rm.coe.int/serbiapr6-en/1680a9b40a>
16. European Charter for Regional or Minority Languages. Fifth evaluation report on Serbia. MIN-LANG (2023) 3. Strasbourg, 2023, Council of Europe.
<https://rm.coe.int/serbia-ecrml5-en/1680ab8322>
17. European Charter for Regional or Minority Languages. Information document on the implementation of the Recommendations for Immediate Action based on the 5th monitoring cycle. Submitted by Serbia. MIN-LANG (2025) IRIA 1. Strasbourg, 2025, Council of Europe.
<https://rm.coe.int/serbiairia5-en/1680b59152>
18. European Charter for Regional or Minority Languages. Evaluation by the Committee of Experts of the implementation of the Recommendations for Immediate Action contained in the Committee of Experts' fifth evaluation report on Serbia. MIN-LANG (2025) 22. Strasbourg, 2025, Council of Europe.
<https://rm.coe.int/serbia-evaliria5-en/4880299329>
19. Göncz Lajos: *A vajdasági magyarság kétnyelvűsége. Nyelvpszichológiai vonatkozások.* Szabadka, 2004, Magyarságkutató Tudományos Társaság – MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet.
20. Kiss Jenő: A magyar nyelv és az Európai Unió. In Kulcsár Zsuzsanna szerk.: *25 év anyanyelvünk szolgálatában.* Budapest, 2004, Akadémiai Kiadó, 26–40. p.
21. Korhecz Tamás ifj.: *Otthonteremtőben a szülőföldön. Jogi és politikai esszék.* Újvidék, 2009, Forum Könyvkiadó.
22. Krivokapić, Boris: *Zaštita manjina u međunarodnom i uporednom pravu.* Beograd, 2004, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava SCG.
23. Lelkes György: Magyar helységnevező-azonosító szótár. Budapest, 2011, Argumentum – KSH Könyvtár, 1048 p., 54 térképszelvény és 14 egyéb színes térkép.
24. Letsch Endre: A jog alkotása és nyelve. Barangolás a legisztika és a lingvisztika világában. Újvidék, 2017, Forum Könyvkiadó Intézet, 261 p.
25. Péntek János: Nyelvi tervezés és nyelvstratégia a Kárpát-medencében. In Eplényi Kata – Kántor Zoltán szerk.: Terveztés és határtalanítás. A magyar nyelvpolitika 21. századi kihívásai. Budapest, 2012, Nemzetpolitikai Kutatóintézet – Lucidus Kiadó, /Nemzetpolitikai Könyvek 1./, 15–31. p.

26. Pomozi Péter szerk.: Vajdaság. Budapest, 2017, Anyanyelvápolók Szövetsége – Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, /Magyar Nyelvű Otthon 2./, 102 p.
27. Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2022 – Nacionalna pripadnost. Beograd, 2023, Republički zavod za statistiku.
28. Poseban izveštaj Zaštitnika građana sa preporukama. Analiza o stanju u oblasti vršenja javnih ovlašćenja nacionalnih saveta nacionalnih manjina od 2014 do 2018. godine. Beograd, 2019, Zaštitnik građana, 86 p.
<https://www.ombudsman.rs/attachments/article/6473/Zastitnik%20POSEBAN%20IZVESTAJ%20ZG%20ANALIZA%20O%20STANJU%20U%20OBLASTI%20VRSENJA%20JAVNIH%20OVLASCENJA%2020200127a.pdf>
29. Sepi, Robert: Promocija različitosti i ravnopravnosti u Srbiji. Priručnik za rad nacionalnih saveta nacionalnih manjina u Republici Srbiji. Beograd, 2021, Savet Evrope, Kancelarija u Beogradu, 82 p.
30. Službena upotreba jezika u AP Vojvodini. Novi Sad, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. [2026. 10. 06.]
https://www.puma.vojvodina.gov.rs/sluzbeno_jezik/glavnalist.php?lang=2

10. JEGYZETEK